

WESTERN ROMAN
LASSO
CIJENA 20 d. BROJ 462

KRAJ BIJEGA

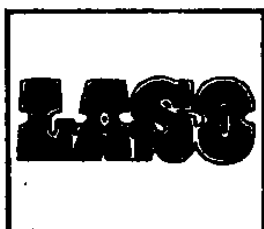

Gordon F. Uvalde

KRAJ BIJEKA

LASO 462

GORDON F. UVALDE: **KRAJ BLJEGA**

Naslov originala: DER REVOLVERKÄMPFER

Recenzija: S. Juriša, književnik

Copyright: Zauberkreis Verlag, Rastatt,
posredstvom G. P. A. München

Prijevod: S. Juriša

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić,
Ljudevit Bauer (predsjedavajući), Nenad Bixy, dr Adolf
Dragičević, inž. Vesna Gazdag, Igor Golik, Marija Jure-
la, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan, Is-
met Voljevica, Ana Župan-Bender – **GLAVNI I ODGO-**
VORNI UREDNIK: Borivoj Jurković

LASO -Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost
SOUR-a »Vjesnik« n.s.o.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 –
Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb,
Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO
Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n.su-
b.o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena
pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci
390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od
10 posto. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216
SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 1,80,
ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM
36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00 HFL 37,00, US\$ 15,00 – Uplata za
devizni račun 30101-37-7210-256 – Priyredna banka Zagreb (za »Laso«).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i
jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, -b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za
prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 – 1973. od 26. XI 1973.

I

Što se mene tiče, uvijek kad je netko spomenuo Kolorado, ja sam mislio na Rockie. Planine, stijene i vruć pijesak. Ali sad mi se Kolorado prikazivao rajem. Ovdje me nitko ne pozna, a možda bi se našao i kakav posao. Važne stvari za čovjeka koji je u bijegu.

U Iowi su mi htjeli prišiti umorstvo, s kojim uistinu nisam imao ništa. Nikakve veze. Ali zbog toga sam pribavio konja i krenuo prema zapadnoj strani zemlje. Dakako, konja sam ukrao. Bio sam svjestan toga, no govorio sam samomu sebi: što je krađa konja u usporedbi s ubojstvom? Pogotovu kad si nedužan.

Projahao sam više od tisuću kilometara, proveo sam dva tjedna u sedlu, bez pišljivoga centa u džepu i bez mrvice bilo čega u želucu.

Citav moj posjed i imetak bio je zastarjeli revolver 38 single action, ali također prazan. Konj nije bio moj, makar se u međuvremenu priljubio uz mene. Uzeo sam ga u Council Bluffsu s priveza, ne znajući tko ga je ostavio ondje. Dobar ždrijebac, ali za mene, razumljivo, nezgodan.

U blizini Hutchinsona našao sam za njega i za sebe pogodno mjesto. Grmlje je pružalo zaštitu a sočna trava priliku da se kljuse oporavi. Sve zajedno pružalo je mogućnost da provedemo mirnu noć. Bila je ovdje čak i voda u obližnjem potoku. Sve.

To se, međutim, odnosilo u prvom redu na konja. Jer ja nisam bio u osobito dobroj situaciji. Nisam imao ničega. Dobro, voda nije bila loša, ali za čim da je pijem? Danima nisam vidio ni prerijskoga zeca. A da

je koji i naletio, mogao sam samo gledati za njegovim dugim ušima. Jer revolver može biti koristan samo dok su u njegovim komorama meci.

A ja nisam imao ni to. Moja čitava korisna imovina bio je nož i kutija šibice. Da, i labava nada da će jednom biti bolje.

Kad netko padne tako duboko kao ja, tješi se time da se dublje ne može, da mora doći nešto bolje.

Bio mi je potreban posao. Odmah.

Jahanje od Council Bluffs stajalo me četiri do pet kilograma vlastite žive vage.

Morao sam nešto jesti. Bilo što.

Konj je pasao travu nedaleko od mene, kad sam začuo topot kopita. I odmah sam se uvukao u grmlje. Ali prokleta sita životinja uživala je na svomu mjestu.

Jahač se zaustavio baš kod grmlja sikomare.

Imaju te, mislio sam, psujući u svoju praznu utrobu. Ako došljak ne opazi ždrijepca, onda je slijep ili lud. Ili jedno i drugo.

Namjernik, međutim, nije bio ni slijep ni lud. Dapače, momak bijaše vrlo bistar.

Otkrio me odmah. mahnulo mi da pridem i pustio svoga konja da se napije vode.

— Hej, zemljače, i ti si dugo na putu, ha?

Odgurnuo sam niske grane i izišao na čistinu.

Stranac nije imao šerifsku zvijezdu. Čak je djelovao prilično bezazleno. K svemu tome pogledu nudile su se velike i nabrekle bisage, koje je pri sjahivanju prebacio preko ramena.

Moj pogled bijaše zapažen.

— Nisi još večerao, zemljače?

— pitao je došljak. — No, u tom slučaju moj si gost! Uz uvjet da podijelimo posao. Ti ćeš pribрати suvarke, a ja ću razmekšati grah. Crvenac sa slaninom! Zatim ćemo grcnuti po keks, i eto ti blaženstva. Ha, što misliš o tome?

Da sam imao, jeo bih i stočnu hranu. Ali htio sam se ipak naprćiti ponosom.

— Mister, jest, slučajno nisam još večerao. Ali nisam razmišljao ni o takvoj hrani. Što mogu, mrzim grah crvenac.

— Hja, ima i takvih slučajeva. Sto ljudi, sto čudi! U Hutchinso-
nu bi čovjek na prvom koraku našao sočan odrezak. Ali pitam se, zašto si se onda zavukao u ovo grmlje?

Na to pitanje nisam odgovorio. Nisam znao što da kažem.

Namjernik je već držao u rukama tavu.

— Imam i mljevene kave — rekao je. — Na kraju krajeva, možemo izostaviti grah. Ali malo suhoga granja ipak bismo morali imati. Potrudi se. Ne mogu sve obaviti sâm.

Glad me natjerala na to da se pobrinem za vatru. Kad sam se za četvrt sata vratio sa skupljanja, stranac je stajao kod konja, kod moga vranca i kod svoje riđe kobile.

— Ne znam kako daleko još namjeravaš ići — govorio je — ali htio bih ti reći nešto pošteno. Moja kobila hramlje. Možda joj se nešto zabilo u kopito. A ja sutra moram biti u Kit Carsonu. Već sad sam siguran da neću stići. Tvoj ždrijebac djeluje snažno i izdržljivo. Predlažem ti posao.

– Kakav?

– Jednostavan: ako ti se ne žuri kao meni, nudim ti svoju kobilu i dvadeset dolara povrh toga. Čini mi se da se tebi ne žuri. Dakako, večera se ne računa. To dajem za društvo.

Razmišljanje nije bilo potrebno. Konji mi nisu bili nepoznata. Kobila je djelovala dobro. Ako joj se u kopito zario komadić kamena, to sam mogao lako odstraniti svojim nožem.

– Pa, što se meće tiče, dobro!

– rekoh. – Ali dodat ćeš još paketić metaka. Imaš li kod sebe kalibar 38?

– Ne, samo 45. Takvo je moje željezo.

– Možemo mijenjati – predložio sam.

Namjernik je ispitivao moju pucaljku polako i temeljito. Vrtio je bubanj, provjeravao obarač, zavirivao u cijev.

– Dogovoreo! – rekao je. – Uzimam tvoj navy, ali tada dobivaš samo deset dolara. Znaš kako je, nema darova!

Kimnuo sam.

– Dakle, uzimaš moga vranca a ja dobivam tvoju kobilu. Mijenjamo revolvere i meni pripada deset dolara u gotovu. Je li tako?

Čovjek posegne u džep i izvađi novčanicu od deset dolara. Zatim smo izmijenili revolvere.

– Nećemo li sad pripremiti jelo?

– Darujem ti potpalu – rekoh. – Što se mene tiče, više volim odrezak negoli crveni grah. U slast, zemljače! I mnogo sreće s vrancem!

Zvučalo je to vjerojatno previše nadmeno, ali mislio sam da si to mogu priuštiti sa deset dolara u džepu.

Pozdravio sam svoga novoga konja tapšanjem po vratu i popeh se u sedlo. Ta je stvar bila drukčija od moje. Stara teksaska mjera, meni dobrano preuska. Na svom ždrijepcu imao sam denversko sedlo, najudobnije što postoji.

No zbog toga se nisam htio žestiti. Strancu ionako nisam ništa vjerovao. Kako je ispalo, ispalo je. Najbolje je da nestanem što prije.

Kad sam odlazio, činilo mi se da se moj poslovni drug podrugljivo cereka. Ali mogao sam se i varati.

Sunce se zakrvavilo i počelo se spuštati prema zapadu. A ja nisam mogao misliti ni na što drugo osim na tečan i sočan odrezak u Hutchinsonu.

Kad sam stigao u kenzeški stočarski grad, noć se već spuštala.

Na pročeljima nekih kuća gorjele su petrolejke i osvjetljavale ulice. Na glavnom trgu otcrio sam restoran, na izlogu kojega je pisalo da se unutra može dobiti pečenje s prilogom i pićem, počevši od cijene koja iznosi dolar i pol.

Dakako, privezao sam konja i ušao.

Bio sam jedini gost. Meso bijaše izvrsno. Uz njega se našlo pečenog krumpira i pirjanoga graha. Prilog sam dvaput naručio. Popio sam dva vrča piva i poslije jednoga sata ustao sit i zadovoljan.

U zadovoljstvu sam dao napojnicu djevojci koja me posluživala, tako da mi je ostalo točno osam dolara i dvadeset pet centi, što je u mojoj trenutnoj situaciji bio pravi imetak.

Moja nova smeđa kobila stajala je još sama kod veza. To jest, što se konja tiče. Jer pokraj nje muvao se momak koji je u jednoj kutiji otkrio na prsima šerifsku zvijezdu.

Dodirnuo sam rukom rub šešira i pozdravio, no čuvar zakona nije uzvratio.

Rekao je:

— Ovo kljuse... Odakle, vam, mister?

Upravo sam htio uzjašiti.

— Nešto nije ispravno s mojom životinjom? — pitao sam.

— Tako bi moglo biti, mister. Imate li kakav papir koji bi dokazivao da ste na dopustu?

— Kako? Do vraga, ako želim potratiti koji dan, moram najprije tražiti papire?

— Bilo bi dobro da imate kakvu krpicu. Ovaj konj pripada američkoj konjici. A nikad još nisam čuo da armijske konje jašu civili. Onda?

— Kljuse sam kupio — odgovorio sam i brzo se smjestio u sedlo. — Ima li još kakvih pitanja?

— Gomila! Sjašite, mister! Hajde da to raščistimo u miru.

Za to nisam bio zainteresiran. Pribrao sam uzde i mamuznuo kobilu.

Malo sreće može mnogo koristiti. Kad je šerif napokon iščepkao svoj revolver, bio sam od njega udaljen najmanje pedesetak koraka. Njegovi meci nisu me pogadali.

Onaj neznanac kod potoka nasamario me. On sad jaše mog neupadljivoga ždrijepca koji je, doduše, ukraden, ali u svakom drugom pogledu ispravan.

A ja imam pod sobom konja državne kavalerije, koji će na

sebe svratiti pažnju u svakomu gnijezdu.

Kad sam dobrano odmakao od Hutchinsona, sjahao sam i pogledao žig svoje kobile. Kakav sam ja ludak! Kakav slijepac! Pri mršavomu i treptavom svjetlu šibice lijepo sam vidio pokraj sedlenoga remena poznat žig USC, to jest U i S obrubljen velikim slovom C.

Toj ustanovi nisam pripadao. Nisam imao njezinu uniformu. Prema tome, morao sam uzna- stojati da što prije nestanem iz Kansasa.

Pričam o svemu tako opširno zato što ne bih želio da me netko smatra lopovom. Čovjek uzima konja s priveza samo u prijednoj potrebi.

Gubitak konja svatko može preboljeti. Može ga kupiti za tri- desetak ili četrdesetak dolara.

Ali slučaj s američkom konji- com ne može biti bezazlen. Te modre dolamice ne kupuju ko- nje. I ima ih dovoljno da konjo- kradicu gone tako dugo dok ga ne uhvate.

Nikakve koristi od toga što nisam ukradio konja. Što sam na- sjeo na ponudu koju mi je luka- vac spretno podmetnuo.

Sve u svemu, nisam više imao vremena za rasipanje.

Kobila nije šepala. I to mi je stranac podvalio. Kljuse bijaše dobro ako se izuzme žig koji donosi dvadeset godina robija- nja u kamenolomu.

Jahao sam kao vrag. Kinsley, Doge City, Cimeron, Sherlock...

Tad je kobili bilo dosta.

Ne zbog noge. Zbog nogu ko- je je više nisu služile. Iscrpla se.

Kažu da dobar jahač može u jednom danu prevaliti do stoti-

njak kilometara. Doduše, nisam bio tako udomaćen u sedlu, ali gonio me strah i prešao sam više od sto dvadeset kilometara, računajući od Hutchinsona.

Kljuse bijaše dozrelo za živodera. Živa strvina. No koji bi živoder uzeo konja s izdajničkim žigom američke konjice na koži?

Našao sam mjestance gdje je bilo ponešto trave, makar u sjeni strmoga stijena, i ovdje sam mirovao sve dotle dok kobila nije ponovo podigla ušesa.

Kad se zadnji put napojila bilo je već kasno poslijepodne. Bilo je krajnje vrijeme da uzjašim i idem dalje. Nepunih tridesetak kilometara iza Ladkina prešao bih državnu granicu Kansasa i Kolorada.

Tek iza Hollidaysbourga činilo mi se da bih bio na sigurnom.

Razmišljao sam o tome gledajući u nebo. Polovica nezainteresiranoga mjeseca naslonila se na preriju ispred grada.

Još sam imao onih osam dolara i dvadeset pet centi, kolt .45 s punim bubnjem i konja koji bi me mogao stajati glave.

Kolorado je pružao malo nade, ali sigurnija bi bila samo Kina. Zato što u njoj nema kaplара koji vojnoga konja prepoznaju na kilometarskoj udaljenosti. Ondje također nema šerifa i njihovih zamjenika koji ni o kome ne misle ništa dobro.

Nisam imao nikakva plana i nikakvih nakana. Htio sam jedino izići iz civiliziranih krajeva.

Kobila je još jedva kaskala. Iscrpla se. Sad je uistinu hramala. Osjećala je svaki kamenčić na putu.

Oko ponoći bio sam prisiljen da ponovo zastanem. Želudac se uznemirio. Sav sam bio pomalo drhtav. Nisam se smirio ni onda kad je u zoru kobila dotrčala do mene i počela trljati nozdrve o moj prsluk.

Uzjahao sam.

Nikad još nisam bio tako daleko na Zapadu. Napokon sam postao pravi stranac. Svakome neznani.

Jahao sam korakom ili naimjence blagim kasom sve dok oko podneva nisam stigao do grada za koji nikad još nisam čuo.

Bio je to Golden City.

I ovdje sam odmah opazio šerifov ured. U blizini bijaše nekoliko saluna, hotel, četiri ili pet trgovina i ured ovlaštenoga vladinog nakupca zlata, pa onda dvije banke...

Glavna ulica bila je prašnjava, rastegnuta niz vruće podne.

S osam dolara i dvadeset pet centi ušao sam u jednu trgovinu i izišao siromašniji za sedam centi. No posjedovao sam kutiju paste za cipele, tako gustu da bi se njome mogle urediti čak i kapice iznošenih čizama.

Kad sam izlazio iz grada bilo je moje kljuse ponovo civilna živina, bez vojnoga žiga. Na to izdajničko mjesto nanio sam dovoljno paste i uništio ga.

Bila je to bedasta zamisao. Namaz je držao samo dotle dok se životinja počela znojiti. Tad se sve razmoćilo i ponovo sam sjedio na vojnom konju...

Krajolik bijaše pust. Gelav kamenjar i stijenje koje kao da je netko nabacao s jedne i druge strane puta.

Jahao sam korakom. Nisam smio preznojavati kobilu, inače

bih postao upadan. Doduše, srećao nisam nikoga, ali to se moglo dogoditi tijekom dana.

Tako sam prešao dvadesetak kilometara. Tad su me dostigla kola s krepkim dvopregom. Dolazila su s istočne strane.

Sunce se naginjalo na zapad. Još jedva sat vremena i užarena lopta nestala bi iza bakrenih vrhova Rockieja.

Trebalo je da se nađe noćište. Jelo za mene, isto to i voda za konja.

Kola su se zaustavila pokraj mene.

– Još u kretanju, stranče?

Pogledao sam čovjeka na kočijaškom sjedalu. Ostarjelo izbrazdano lice, nad njim mastan kožnati šešir.

– Ja sam Doc Smoky, mister. Kako je vama ime?

Oklijevao sam.

– Kako mi je ime?

Da spomenem svoje pravo ime i prezime? Možda je posrijedi zamka? U Iowi me traže zbog navodnoga umorstva.

– Chuck Hammer, Doc – rekoh.

Nisam ni Chuck ni Hammer. Ja sam Patrick McNiven.

– Nisam baš doktor, mister

– govorio je došljak. – Tako me samo zovu. Doc Smoky... Inače radim na ranču Skull kao kuhar. Od te sam medicine!

– To je velik ranč?

– Zašto pitaš, Chuck?

– Tek tako... Tražim posao. Razumijem se u goveda i u konje.

Starac zanjše glavu.

– Ne znam bi li te gazda trebao. Ima nas zapravo dovoljno. Deset ljudi na pašnjacima. Dovoljno. A glavni ne želi hraniti previše gladnih usta. Nego, reci,

razumiješ li se u još kakav posao?

Do vraga, što da odgovorim?

Kad je umro otac, ostala mi je na grbači trgovina sjemenjem i gomila dugova. Majka je već godinama bila mrtva. A ja sam bio jedini sin...

Ako se strogo uzme, nisam naučio bogzna što. Znao sam se popeti u sedlo i pucati. Mogao sam voditi knjige i umio sam izluđivati poreznike. Ali kakvo je to zanimanje?

U Burlingtonu sam radio kao kovački pomoćnik, zatim sam u Amesu prao sude, dok nisam dobio posao kod Percyja Donnovana u Council Bluffsu. Njegova trgovina bila je donekle u mojoj struci. Bilo je to nadaleko znano središte za sve koji su uzgajali živad. Bilo je, do onoga trenutka kad sam Percyja našao u njegovu krevetu, oblivenoga krvlju.

Bio je to trenutak kad sam se otisnuo na put. Na konju kojega sam jednostavno uzeo s priveza.

Nisam imao izbora. Bio sam siguran da moram nestati, skutriti se negdje i nekoliko godina grickati makar suhu koricu.

Da, što sam još znao, osim pasti i goniti goveda, ili sedlati konje?

– Mister – rekoh – ako mi netko ponudi posao, uzimam ga. Znam pomalo sve. Ne tražim mnogo. U takvim sam prilikama. Krevet, dva topla obroka na dan i na kraju mjeseca nekoliko dolara za duhan i stvarce bez kojih bi svakomu momku bilo teško. Ništa više.

Na njegovu licu kao da se opažalo razmišljanje.

– Mister, ne mogu ništa obećati. Nisam gazda. Ali čovjek

kao ti ne bi trebalo da gubi vrijeme na cesti. Priveži konja za kola i sjedni pokraj mene. Reći ću kod gazde za tebe koju dobru riječ. Možda John Morgan nađe slobodnu žlicu.

— John Morgan?

— Da, moj gazda. Budeš li imao sreće, bit će i tvoj.

II

Drndava vožnja kao da neće nikad završiti. Želio sam što sjedim pokraj kočijaša a ne u sedlu, bilo ono kakvo mu drago. Bolje bih se osjećao.

S vremena na vrijeme zvjerao sam naokolo.

Doc Smoky je to opazio i pogledavao me postrance.

— Što je, Chuck? Ako se ne varam, uznemiren si?

— Nisam, mister. Brinem se o konju.

— Ili te zabrinjava kakva potjera, ha? Mladiću, meni možeš reći golu istinu.

Nije mi padalo na um da mu priznam što je s konjem. Htio sam dobiti posao jer mi je potreban novac za nastavak puta. Ako me slučajno ne zaskoče prije negoli skupim makar najpotrebnije.

I na ovako osamljenom putu uvijek se može susresti vojna patrola, a momci imaju dobro oko za svoju kljusad.

I onda ako je žig premazan pastom za cipele.

Blijeda mjesečina razlijevala se putom koji nas je vodio sve dalje na zapad.

Doc Smoky bijaše vrlo razgovorljiv.

Pričao mi je kako je njegov gazda, John Morgan, došao u Plavu dolinu s jednim lovcem i

kako je marljivim radom od osamljene kotline napravio pravi raj.

Sve me to nije osobito zanimalo.

Moje su uši pokušavale uhvatiti sve što je nalik na topot konjskih kopita.

Starčevo pričanje smetalo me. Pogotovu kad je počeo s nabranjem imena ljudi, koja sam većinom odmah zaboravio.

Tako je spomenuo i kovača koji se zvao Brazos i jednom je rukom podizao nakovanj. Predradnik na ranču zvao se Chet Quade. Majstor za goveda i konje.

Ostale sam pobrkao. Ionako bih na ranču ostao samo toliko dana koliko bi bilo potrebno da se pripremim za prelazak Rockieja.

Stari je brbljao i brbljao.

Iza nas se nešto pojavljivalo i počeo mi se grčiti želudac.

Nije me varao.

Izvukao sam kolt i odgurnuo se od staroga.

— Jesi li gluh? — rekoh. — Zapetama su nam Indijanci! Ta prokleta Plava dolina leži na njihovu području?

Doc Smoky je mirno nastavio put.

— Indijanci, kažeš? Aha, onda ćeš začas upoznati glavom poglavicu Kiowa. Kad ga budeš vidio, bit će ti jasno zašto je dobio ime Veliki Nos. Nikad nitko nije imao takvu nosurinu kao on.

Slijeva i zdesna osvanuli su ratnici.

Moram priznati da nisam bio tako miran kao Doc Smoky. Bio je to moj prvi susret s Indijancima, a u pričama o njima zaista nisam čuo mnogo dobra.

– Spremi topuzinu! – opomenuo me Doc Smoky. – Veliki Nos mogao bi te vraški krivo shvatiti.

– Što on hoće?

– I to ćeš odmah vidjeti. Rijetko me kad ne isprati kad se vraćam iz grada. Jednostavno traži svoju putarinu.

Smoky zaustavi zapregu.

Oko kola vrvjeli su Crvenokošci. Plašio sam se.

Prišao je prsat momak i rekao:

– Pozdravljam čovjeka koji peče palačinke! Je li moj prijatelj mislio na dar što ga je htio donijeti poglavici?

Smoky ustade sa sjedala i zavuče se pod pokrovac. Čepkao je po sanducima i vrećama i na kraju izvukao pletenku s viskijem.

Indijanski poglavica prihvatio je bocurinu, izvukao zubima čep i dao je da kruži naokolo.

Ta petača kao da je bila prava mjera. Zadnji čovjek još je dobio dobar gutljaj.

Veliki Nos svečanom kretanjem vrati bocu Smokyju.

– Veliko pleme zahvaljuje! Hrabri ratnici Kiowa znaju tko je njihov prijatelj. Pozdravi čovjeka kojega zoveš gazdom.

Kiowe su nestali jednako brzo kako su i došli.

– Nastavili smo vožnju.

Doc Smoky se smijao. Čim je zadnji ratnik odmakao, rekao je:

– Eto, tako to ide uvijek. Veliki Nos misli da me udesio, a ja ga zapravo varakam. U boci je bila najjeftinija splačina. Nešto slabije i gore ne može se naći u Golden Cityju. Uvijek uzimam pola boce i onda je dopunim vodom. I uvijek mi je to dovoljno.

Indijanci to piju kao viski, a ja ih ne odvraćam od toga.

Ha, ha!

I ja sam se smijao.

Doc Smoky ispričao je još nekoliko priča o Kiowama.

Ali ja sam ih jedva čuo. U mislima sam već vidio život kakav sam htio voditi na dalekom Zapadu. O uzgajanju stoke nisam znao gotovo ništa. Staromu sam lagao kad sam rekao da se u to poprilično razumijem.

Tražio sam posao, smještaj za kratko vrijeme, dotle dok trava ne prekrije nevolju s kavalerijskim konjem. A ne budu li mi to pružili na ranču, jahat ću dalje.

Zamišljao sam da se probijam sâm, neovisan o bilo kome. Čovjek se mora snaći sâm. Takav je život. Nikad se ne smije računati s tuđom pomoći. Ponudi li se nešto, dobro. Ne ponudi li se, također dobro.

Bio sam siguran da se mogu probiti vlastitim snagama. Bilo kako, ali nekako uvijek ide...

Bilo mi je svejedno dobijem li kakav posao ili ne. Svaki kilometar prema Zapadu bio je dobitak.

Dakako, bilo bi lijepo da na tom ranču Doca Smokyja mogu ostati nekoliko dana. Na ranču Skull sa svojim novim imenom.

Mislio sam o tome kad smo prolazili kroz ulaz, iznad kojega se ustobočila bikovska lubanja. Kakav zaštitni znak! Tom Johnu Morganu zacijelo nedostaje neka daska u glavi.

– Budi šutljiv – savjetovao me Doc Smoky kad smo se približavali rančerskoj kući. – Gazda ne voli da se mnogo govori. Reci da tražiš posao, i to je dovoljno. Budeš li imao sreće, dobit ćeš ga.

Držao sam se savjeta i kad su se ljudi okupili, šutio sam kao zaliven.

— Smoky, jesi li se sjetio mog duhana? — pitao je netko.

— Što je s bodljikavom žicom za pašnjak, Smoky?

— Indijanci su dobili viski, a mi?

Iz osvijetljene kuće izišao je visok čovjek i zaputio se prema meni. Mislio sam da je to gazda i spustio sam se sa sjedala.

Pogledao me od glave do pete. Nije bio nepovjerljiv. Ispitivao me. Procjenjivao.

Doc Smoky smješкао se pokraj nas.

— Sreli smo se na putu — rekao je. — Momak traži posao, gazda. Kaže da bi radio bilo što. Može li ostati ovdje?

— Smoky, ima li tvoj novi prijatelj kakvo ime?

— Ima. Jasno. Ime mu je... Do vraga, zaboravio sam...

— A on je nijem, je li? Ne može izustiti ni slovo?

Udahnuo sam duboko i rekao:

— Zovem se McNiven, sir. Patrick McNiven.

Doc Smoky izduži lice.

— Kunem se da si mi prije nekoliko sati rekao nešto drugo, ha?

Vlasnik ranča se smibao.

— McNiven, u bijegu ste, je li? Ovdje imamo dovoljno nevolja i ne bih ih htio povećavati. Ako vas traže, ne možete ostati.

— Nisam u bijegu. Svakako...

— Mislim da je najbolje nastaviti razgovor u kući, McNiven — reče gazda i mahne mi da ga pratim.

Slijedio sam ga s osjećajem mučnine u želucu. Taj je čovjek iskusan, ima oštar pogled i nije

ga lako prevariti. To mi je bilo jasno od prvoga trenutka. Zato sam i spomenuo svoje pravo ime i prezime.

Chuck Hammer, to je zvučalo dobro, ali bilo je dovoljno dobro samo za dobričinu Smokyja, i možda bi bilo valjalo za poker-skim stolom. Ali Doc Smoky je rekao da John Morgan nije kockar.

U međuvremenu smo ušli u veliku dnevnu sobu oskudno namještenu ali vrlo ugodnu i udobnu.

U kući nismo bili sami.

Kad sam ušao, zagledao se u mene čovjek strogoga izgleda lica i tamnih očiju. Bila je ovdje također djevojka — tip za koji bi se reklo da je sirova ljepota. Po svemu sudeći, rančerova kći.

Bio je ovdje treći čovjek. Upravo je odgurnuo stolac i ustao. Djelovao je kao razbijač i nije mi bilo jasno što on radi na ranču.

— Posjet, John? — pitao je.

— Kako se uzme, Normane. Čovjeka je doveo Smoky. Htio sam s misterom McNivenom porazgovarati na svjetlu.

— McNiven? — ponovio je onaj mlađi, koji je do našega dolaska razgovarao s Morganovom kćerkom. — McNiven iz Davenporta?

K vragu, pa on me zna?

Bio je stariji od mene, ali ne mnogo. Možda četiri ili pet godina.

Kimnuo sam.

— Da, Davenport. Porijeklom sam otamo, ako je to važno.

Momak je ustao, prišao bliže i pružio mi ruku.

— Ja sam Chet Quade. Ako ste sin staroga Hirama McNivena, kojega sam poznavao, želim vam dobrodošlicu!

Morao sam progutati slinu. Moj je otac uistinu bio Hiram McNiven. I upravo ovdje, na istočnom rubu Rockieja, u zabačenoj dolini, ovdje gdje je i vrag vragu zaželio laku noć, morao sam naletjeti na čovjeka koji je poznavao moga oca.

— Ime se podudara, mister — rekoh. Moj je otac zaista Hiram McNiven. Ali da biste ga poznavali...

— Jednom mi je pomogao da se izvučem iz nevolje. Nisam uvijek bio kauboj. I ako si sin staroga McNivena, reci mi jednostavno Chet. Ovdje sam nešto kao predradnik. Ako hoćeš ostati, naći ćemo nekakav posao za tebe — reče Chet Quade i pogleda brzo Johna Morgana.

— Slažete se, gazda, je li?

John Morgan se osmjehnuo.

— Sve može biti valjano, McNiven. Dobro došli na ranč! Upoznat će vas s ostalima. Ovo je moja kći Mary-Lou. Moja jedinica.

Djevojka me pozdravila kretanjem glave. U dugoj modroj haljini djelovala je dražesno.

Jakonja je nešto mrmljao u bradu. Morgan mu mahne da pride.

— Normane, čuo si da je Chet poznao oca ovoga čovjeka. Uspomena na njegove grbave godine!... McNiven, ovo je general Carrington, prijatelj ove kuće.

General me gledao kao da sam na jutarnjoj prozivci. Nisam bio baš ulickan. Poslije dugoga puta nisam dakako, ni mirisao kao da sam upravo izišao iz kupaonice.

— Je si li već jeo, moj mladiću? — pitao je general.

Mislio sam na odrezak u Hutchinsonu. Bilo je to moje zadnje

toplo jelo. Otad sam živio od bobica, kojekakvih plodina i vode. Želudac mi se već lijepio za leđa.

— Reći ću Docu Smokyju da ti nešto pripremi — spomene Chet Quade i izide.

— Tako je — uzdahne gazda. — Sjedni, mladiću! Ako Chet misli da si valjan, možemo razgovarati o poslu. Mogao bih te uzeti u kovačnicu. Brazos ima previše posla. Razumiješ li se donekle u nešto takvo?

— Dosad sam se uvijek snalazio. Ako bi vam bilo pravo, mogao bih u kovačnicu... Razgovarali smo zatim o plaći i smještaju.

Činilo mi se da se red napokon vraća u moj život. Posao, ležaj i redovit obrok. Što je još čovjeku potrebno? Ovdje me nitko neće tražiti ni naći.

Chet Quade nije se žurio. Kad se poslije četvrt sata vratio, vidio sam promijenjeno lice.

Zastao je odmah kod vrata. U ruci je držao debelu smeđu omotnicu. Bila je još zalijepljena.

— Izidi na trenutak, McNiven — rekao je. — Htio bih razgovarati s tobom.

Slutio sam nešto loše i smekšanih koljena pratio sam Cheta Quadea do staja.

— Slušaj — rekao je — nisam htio da to svi čuju. Ako možeš valjano odgovoriti na nekoliko pitanja, neka sve ostane među nama.

— Što?

— Odveo sam tvoga konja pod krov da bude istimaren, nahranjen i napojen. Sad si ti na redu!

Pretvarao sam se da ga ne razumijem.

— Hvala, Quade — reko. — Što dugujem?

— Odgovor, do vraga? — rekao je Chet Quade oštro. — Objasni mi kako to da konj ima žig američke konjice? I nika-kvoga okolišanja! Inače ćeš odavle odletjeti brže negoli što si došao.

Nisam htio ići s toga ranča na kojemu sam napokon očekivao mir i red.

— Žig američke konjice? Nemoguće!

Pričao sam o zamjeni konja, no prešutio sam ludost da kobilu nisam pobliže razgledao. Smeđu pastu za čizme također nisam spomenuo.

— Znači, nisi opazio, McNiven, je li?

— Do vraga, nisam. Što da još dodam tome? Što da radimo sad s kljusetom? Dao sam za nj dobroga ždrijepca. Čovjek u mom položaju...

— Svatko bi u tvom položaju stvar sredio što je brže moguće. Dobro, tvom ocu još dugujem protuuslugu. Ovaj tjedan moram ići u Golden City. Povest ću konja i vratiti ga konjici. Nadam se da će mi uspjeti obaviti taj posao bez posljedica.

Ako si mi rekao istinu, McNiven?

— O kobili? Razumljivo! Ne-ka padnem mrtav na ovomu mjestu ako mi lopov nije podvalio.

Quade me još jednom ispiti-vački pogledao. Njegov me po-gled uznemirivao, makar nisam lagao o kobili. Bio sam preva-ren, nema dvojbe.

— Vratimo se u kuću, McNiven. Tvoje je jelo zacijelo goto-vo. Možeš jesti i u kuhinji. Od-sad si naš član. Poslije ću ti po-

kazati krevet u kući za kauboje i time bi sve bilo sredeno, ako je sve valjano s onom pričom o kobili. Moraš znati da u ovom kraju usput obavljam posao za-mjenika šerifa. I da se držim za-kletve. Ovdje nema iznimke. Ni za koga, pa ni za tebe.

Grom i pakao! Moj put vodi iz nevolje u nevolju. Chet Quade štiti zakon! A debeo omot koji nosi sa sobom zacijelo je napu-njen potjernicama što ih je Doc Smoky donio iz grada.

Netko pada ne noge, ja uvijek na nos. Hoće li to jednom pre-stati?

* * *

Chet Quade mi je pokazao put prema kuhinji. Ušao je sa mnom. Doc Smoky još je radio oko štednjaka.

— Odmah će biti gotovo, McNiven rekao je. — Našao se odrezak koji je previdio Lee.

Uskoro sam spomenutoga i upoznao. Mladoga njemačkog ovčara, kojega je privukao mi-ris govedega odreska.

Doc Smoky dohvati sa zida tavu i počeo psujući goniti psa.

— To je Lee — reče Quade.

Chet Quade ode za kuharom koji je ganjao psa.

Bila je to moja prilika. Tek sam odavno izgubio, najkasnije onoga trenutka kad sam se za-gledao u omot koji je zamjenik šerifa ostavio na stolu.

Spopala me panika. Kladio bih se da je u omotnici i potjernica za mnom. A ja sam ludak spomenuo svoje pravo ime!

Nema sumnje: optužit će me za ono što se dogodilo u Percy-jem Donnovanom, kojega sam našao u krevetu kako leži u svojoj krvi.

Tad sam odjahao. Ima li ja-
snijega priznanja? Ali to nije
sve! Traže me također zbog
krađe vojnoga konja.

Preostalo mi je samo jedno
rješenje, potez kojim bih dobio
na vremenu: taj prokleti omot
morao je nestati.

U tavi na štednjaku pekao se
moj odrezak. Zgrabio sam
omotnicu, odgurnuo lijevanu
tavu i gurnuo papir u vatru. Za-
tim sam ponovo vratio tavu na
otvor. Ni trenutak prerano.
Chet Quade se vratio. Za njim i
Doc Smoky.

— Prokleti kojot! — žestio se
kuhar.

— Nije ga stigao — peckavo
će Chet Quade.

— Stiću ću ga drugi put.

— Ali nemoj ga juriti s tavom
u ruci — smješkao se Quade.

Privukao sam se kuhinjskom
stolu, na kojemu je već bio po-
stavljen tanjur s priborom i ko-
madom domaćega kruha.

— Kakav odrezak voliš? —
zanimao se Smoky.

— Zar sam Englez? — rekoh,
zaokupljen još omotom koji bi
vatra već morala sagorjeti. —
Ne volim sirovo meso. Neka je
dobro pečeno. Možeš ga mirne
duše ostaviti još neko vrijeme.

Chet Quade ogleda se oko se-
be.

— Hm, gdje sam ostavio
omotnicu? Smoky, jesi li je ti
kamo metnuo?

— Ja? Čovječe, dao sam ti je
u ruke, kako sam je i primio od
šerifa u Golden Cityju. Rekao
sam ti da su unutra kopije po-
tjernica. Bilo bi dobro da ne dri-
jemaš. Plava dolina postala je u
posljednje vrijeme stjecište lo-
pova.

Chet Quade odmjeri me du-
gim pogledom. Glumio sam

potpunu ravnodušnost i stru-
gao nožem po dnu tanjura.

— Sad bi odrezak morao biti
dovoljno pečen — mislio je
Smoky. — Na rubovima je po-
čeo prigorijevati.

— Ah, prije nego zaboravim
— okolišao sam — moram mo-
liti za malo grubo mljevenoga
papra. Ima li ga? Bez njega jelo
nije pravo.

— Gle ti njega, Chet! McNi-
ven je izbirljivac. Nastavi li ta-
ko, morat ću se truditi da ga za-
dovoljim.

— Baci mu meso u tanjur i
sve će biti dobro — reče Quade.

— Idem do staje. Možda sam
ondje ostavio papire.

Smoky uze tavu sa štednjaka.
Kroz otkriveni otvor suknuo je
plamen. Zbor papira. No čini se
da to Smoky nije opazao.

Dobio sam svoj odrezak i po-
čeo sam jesti. Točnije rečeno,
žvakao sam bez teka.

Kuhar se snuždio.

Unatoč tomu, bilo mu je bolje
negoli meni. U meni se širio
strah, osjećaj kakav sam jedva
upamtio. Rijedak i neugodan.

Meso se uistinu predugo pe-
klo. Bilo je tvrdo i žilavo.

— Nećeš valjda reći da voliš
džonovinu? — mrmljao je Smo-
ky. — Da nešto takvo stavim
momcima na stol, pobrao bih
grdne batine. Ali svatko ima
svoj ukus. Jesi li zadovoljan?

Mljeo sam zalogaj i gurao ga
u sebe. Kad sam mogao, rekao
sam:

— Prvorazredno!

Kad se za nekoliko minuta
ponovo pojavio Chet Quade, za-
stalo mi je meso u grlu.

— Neka sam proklet, ali sigu-
ran sam da sam omot ostavio
negdje ovdje.

Pri tom me Quade nepovjerljivo pogledavao. Marljivo sam rezao odrezak i čak sam se uspio nasmiješiti.

— Ovo ovdje je odrezak, Quade — rekoh — a ne papir.

Chet Quade počeska se po glavi i ode iz kuhinje. Više se nije vraćao.

Poslije mi je Doc Smoky pokazao ležaj i upoznao me s ostalima. Momci se nisu osobito zanimali za mene.

Bio sam novajlija i tek je trebalo da pokažem što znam i umijem.

Cijelo vrijeme činilo mi se da zadnji zalogaj još nije potisnut do želuca.

Loše sam spavao. Bolje bi bilo reći da i nisam imao sna. I to ne samo zbog nevolja sa želucem. U meni je još bilo nešto od savjesti, i to mi nije dalo mira.

III

Sa svitanjem počeo je moj prvi radni dan na ranču Skull Brazos, div sa ručetinama poput Smokyjevih tava, prevrnuo je moj ležaj i ostavio me na prajavu podu.

— Hajde, momče! Prije doručka kovaču je potrebna vatra. Užareno željezo! Danas moramo potkovati tucet konja namijenjenih vojsci. Chet će ih odvesti do Golden Cityja.

Umoran i neispavan glavinjao sam prema daščari u kojoj je bila kovačnica.

Na svoju sreću, u Burlingotonu sam neko vrijeme radio kao kovački pomoćnik. Kad se drveni ugljen pod mijehom ražario, vratio sam se u momačku nastambu da zajutarkujem.

Brazos, to ljudsko strašilo, bio je već gotov. Upravo je odgurnuo tanjur i ustao.

— Što je s vatrom? Gori? Potvrdio sam.

— Onda požuri s jelom. Za pet minuta počinjemo. Jesi li prigrijao željezo? Do vraga, to sam zaboravio.

— Čovječe — rekoh — ovo je moj prvi dan. Nisam mogao znati gdje držiš željezo, Brazos.

— Ti nisi samo tup, nego također slijep. Sa zida su te gledale pripremljene potkove. Nastavi kako si počeo i uskoro me nećeš gnjaviti.

Onizak, čvrst kauboj fakinskoga lica umiješao se u razgovor.

— Ne zanovijetaj, Brazos! Budi zadovoljan što zna naložiti vatru.

— Shorty, ne pačaj se u moje poslove! Ovdje sam ja kovač. Popni se u sedlo i dotjeraj jednogodišnjake u koral, da im damo obuču. Povedi još dvojicu. U podne posao mora biti završen.

— Chet Quade i Kelly već su rani. Meni je rečeno da se bavim ogradom na južnim pašnjacima. Gazdin nalog. Smoky je jučer dovezao žicu. Što se mene tiču tvoji konji?

Brazos se osmjehnuo. Zatim se obratio meni.

— Na moj način moraš se priviknuti — rekao je. — Kako se ono zoveš? Zaboravio sam.

— McNiven. Patrick McNiven.

— Aha, tako. Onda ću te zvati jednostavno Pat. Dobro?

— Jest, Brazos. Žao mi je što potkove nisu u vatri.

— Bit će. Dodi, imamo mnogo posla.

Tek sam strpao u sebe nekoliko zalogaja a već sam morao poći za Brazosom.

Na dvorištu sam sreo Cheta Quadea. Pogledao me značajnim pogledom.

— U podne, kad budete gotovi s jednogodišnjacima, polazim u Golden City. McNiven, ako mi želiš štogod reći, to je tvoj rok.

— Zasad ništa — rekoh. — Ne znam što da kažem Chet, ni u podne neću imati što.

— Tvoja stvar, McNiven. Poznavao sam tvoga oca, zato si i dobio predujam povjerenja. Ali budi načistu s tim da je od toga malo ostalo.

— Nisam došao ovamo da to tražim — uzvratilo sam. — Tražio sam posao.

Chet Quade kimne.

— Svakako. Ali da se zna, razgovarat ću sa šerifom Rockwelom, svojim pretpostavljenim. Ako mi kaže da i bez vojnoga konja nisi najčišći, vezat ću te svojim rukama i predati zakonu.

Nisam imao što uzvratiti.

Bilo bi najbolje da uzmem konja čim se Quade udalji i da se zaputim u bespuća Velike Mese, gdje nitko nikoga nikad ne može naći.

* * *

Okol podneva Brazos i ja bili smo gotovi s potkivanjem. Životinjski sam se znojio. Jednogodišnja grla opirala su se, što je i razumljivo. Bila su naučena na slobodu, a ne na užad i kovačnicu.

Doc Smoky udarao je po starijoj tavi pozivajući na ručak.

Na stolu su se našla brda pečenoga krumpira i kuhane govedine s nekim neodređenim umakom. Ali sve je bilo tečno.

Gutao sam takve količine da su se ostali pogledavali. Brazos je došao na svoj račun.

— Momci, novajlija me već nadmašuje u jelu! — cerekao se kovač. — Na poslu me nije iznenadio.

Ništa nisam uzvratilo. Na dlanu sam imao dva debela žulja, na nozi krvav podliv, uspomena na jednoga ždrijepca. Bilo je to dovoljno za prvi dan. Ujedno posljednji koji namjeravam provesti na ranču.

Zapravo, šteta je...

Ovdje sam mogao provoditi ugodan život, u miru i bezbrižnosti. Mogao sam se srediti.

Ali mjesto nije bilo pravo. Na ranču kojega je prvi čovjek istodobno zamjenik šerifa, nisam mogao ostati.

Bio sam obilježen. Na grbači sam imao teret toboznjega umorstva a slovio sam također kao konjokradica. Pravu istinu Quade zacijelo ne bi prihvatio.

Treba li da čekam dok se vrati iz grada, možda i sa šerifom, pa da me uhapsu i strpaju iza rešetaka?

Čekao sam, ali samo tako dugo dok je Chet Quade otišao s konjima. Zapravo, zaključio sam to slušajući konjski topot. Vidio ga nisam.

Pričekao sam malo i privukao se staji. Prtljage i opreme nisam imao. Samo smeđu kobilu koju mi je momak podvalio u blizini Hutchinsona.

Kad sam ušao u staju, kobile nije bilo. Uzalud sam zavirivao u svaki pregradak.

Prokletstvo, Chet Quade je zaista odveo moga konja u Golden City.

Na ranču je još vladao po-dnevni mir. I u glavnoj kući bila je tišina.

Za poslijepodne mi još nije bio zadan posao. Nitko neće opaziti da sam nestao.

Morao sam u sedlo. Nije bilo drugoga izlaza.

U jednom pregratku stajao je šaren ždrijebac izdržljiva izgleda. Snažna i staložena životinja. Potražio sam prikladno sedlo i brzo sam konja osedlao.

Konj nije htio primiti žvale. Opirao se i s prilično muke pripremio sam ga za put.

Izveo sam ga natraške i potapšao ga čim smo stigli na čistinu prolaza. Vanjska vrata bila su dovoljno visoka da ih prođem u sedlu. To sam i učinio.

Činilo se da sve ide kako bi valjalo. Nitko nije opazio da sam otišao. Kad se to otkrije, bit ću već dovoljno daleko. S one strane Rockleja moja je obećana zemlja.

Utah ili Arizona...

Kad bih mogao birati, bila bi to Arizona. Nisam pripadao mormonima.

Nepun kilometar već sam prošao. Zemljište se polako uzdizalo. Modra brda na zapadu navještavala su da Velika Mesa nije daleko.

Put bijaše loš, no konj kojega sam uzeo dobro se snalazio. Kao da je poznavao kraj.

Svake minute što je prošla poslije odlaska s ranča osjećao sam se bolje. Imao sam dobra konja, košt 45 s punim bubrijem i nadu da me više neće uhvatiti.

Zapravo, imao sam također nešto više od osam dolara. Želudac bijaše pun, za što sam se vraški ozenio. A konja ću, jasno, platiti jednoga dana.

Osim toga, Chet Quade uzeo je moju kobilu.

Prema tome, s ljudima na ranču i nisam imao više računa.

Savjest se smirivala. Opet sam bio stari, iskusni putnik, koji se ne iznenađuje.

Moje samopouzdanje održalo se sve dok se sa zapada nije pojavio jahač. Čovjek bijaše neobično odjeven. Sasvim u modro, kao indigo.

Uspostavilo se da je u sedlu djevojka. Mary-Lou Morgan, rančerova kći.

Bilo je prekasno da je izbjegnem. Nigdje nikakva zaklona. Zato sam jahao dalje. No unutrašnje komešanje odmah je ponovo počelo. Pojavilo se tako naglo kao da me netko udario po tjemenu.

* * *

— McNiven, to ste vi? Tražite me? Poslao vas je otac?

Ništa mi pametnije nije palo na um pa zapitah:

— Kako?

— Pa, mislim, jašete očeva konja. Uglavnom ga ne da nikome.

Bili smo udaljeni za polovicu konjske dužine.

— Nitko me nije poslao — rekoh. — Lady, bilo bi dobro za oboje da nastavim put.

Desna ruka počivala je na revolverskom dršku.

Djevojka je to opazila, no ostala je mirna.

— Jeste li sve dobro promislili? — pitala je. — Bijeg je uvijek priznanje krivnje. Chet mi je pričao o konju s kojim ste došli. Vojni je, zar ne?

— Zamijenio sam ga jer je moj vranac klonuo.

— Tako. Žurilo vam se. Ne morate mi reći zašto. Chet je uvelike cijenio vašega oca, zato

je bio s vama onako obziran. No kad se vrati iz Golden Cityja i otkrije da ste nestali s očevim konjem, gonit će vas dok vas ne uhvati.

– Razumljivo.

– I unatoč tome želite ići dalje?

– Moram. Nema izbora.

– Time ste mi sve rekli. Jašite, McNiven! Ne zadržavam vas. Ne morate povlačiti revolver. Nemam nikakva oružja. A vjerujem također kako niste pali tako duboko da biste pucali na nemoćnu ženu.

– Gospodice Morgan, oslobodite put!

Djevojka se rastužila.

– Uvijek se mora birati opasnost, je li? Tvrdoglavci! Zar imate glave samo zato da na njih stavljate šešire? McNiven, budite razumni napokon. Bila bih spremna da se izgadi odvođenje očeva najdražega konja. Mogla bih reći da sam vas pozvala na malu šetnju.

– Zahvaljujem, gospodice Morgan. Ali što imam od toga?

– Ja sam Mary-Lou. Naučena sam na to da me tako zovu. Kad mi netko kaže »gospodice Morgan«, čudno se osjećam.

– Ispričavam se, Mary-Lou. Ja sam Patrick...

– Dobro. Patrick, predlažem da mi daš svoj kolt. I da se vratimo na ranč. Možda se očevo konj vrati u staju prije negoli je on opazio da ga nema. Sve ostalo bit će moja briga.

Spustio sam ramena.

– Tako bi Chet Quade na povratku iz Golden Cityja imao pred sobom golorukoga zarobljenika. Mary-Lou, nemoj misliti da sam tako lud.

Promatrala me dugo i zamišljeno. Njezine jasne oči bijahu žalosne. Loše sam se osjećao. Ljudi s takvim očima mogu biti vrlo opasni.

– Patrick, ne poznajem te i shvati da moram biti oprezna. Da bih nešto učinila za tebe, predaj mi oružje. Tako ćeš dokazati da nisi čovjek kakvim te Chet Quade morao držati. Prekršitelji se ne odjeljuju od oružja, je li? Ja ne mislim da si takav. Jednostavno nisi imao sreće u životu.

Točno, ali kako to ona zna? Kad je moj otac umro, ostavio mi je gomilu dugova. Nisam ga mogao ni pokopati onako kako se to čini. Osam godina leži u grobu siromašnih umotan u komad platna.

Sve još ne bi bilo tako gadno da nije bilo slučaja s Percyjem Donnovanom, mojim gazdom koji je ležao mrtav u svojoj krvi.

O tad nisam imao mira. Bio sam u Iowi, jahao sam od grada do grada i prihvaćao svaki ponudeni posao.

Bio je to početak kraja. Kraja koji je došao sad.

Sad je gotovo. Pitanje je sati da se Chet Quade vrati iz Golden Cityja i sve će saznati, sve što još nije znao. Zna za ubojstvo Percyja Donnovana, čiji sam pomoćnik tad bio. I nestao sam iz grada čim...

Moj je trag lako pratiti. Kao Chuck Hammer radio sam u Council Bluffsu kovačnici, zatim pod istim imenom kao perlač u nekomu jeftinom rastoranu u Amesu u Iowi.

Kod Hutchinsona mi se zatim dogodila nepromišljena zamjena konja. Ime tad nisam spomenuo, no ipak sam na svoja leđa

natovario krađu vojne imovine.

To je bilo korijenje svega.

Doc Smoky znao je ime koje sam najprije spomenuo. Kad se malo zamisli, sjetit će se. Ali i bez toga imao sam dovoljno za vješala.

Je li trebalo da sad poput pokajnika dâm revolver i predam se milosti? Da stanem pred čovjeka koji mi je već napomenuo da će me goniti nakraj svijeta zatekne li me u laži?

Nije li se moj život odavno sastojao od samih laži?

Slušaj, Mary-Lou — rekoh — pusti me da jašem. Vjeruj mi, žao mi je, ali ne preostaje mi ništa drugo. Previše se skupilo koječega. Nagomilalo se. Ne mogu ti pričati o svemu. Duga objašnjavanja ne bi mi pomogla. Samo jedno još moraš znati: nisam razbojnik ni lopov. Pokušali su mi prišiti i ovo i ono, i zato sam postao desperado. Moram nastaviti svoj put. Hvala ti za sve i ostaj zdravo...

Pustio sam ždrijepcu uzde i pognao ga pokraj Mary-Lou.

Još sam jednom dobro prošao, mislio sam. Djevojka me neće slijediti.

Mary-Lou to nije ni činila. Čuo sam kako je fićuknula. Nije to bio veoma glasan fićuk, no čuo se podaleko.

Ždrijebac pod mojim sedlom odjednom je poludio. Kretao se pobočke, uspravljao se na stražnjim nogama i pokušavao me stresti na tlo. Osjećao sam se kao da sam jahač na rodeu. Dobro sam se znao držati u sedlu, no bilo je to premalo za toga podivljalog šarenog vrağa koji me više nije trpio.

Dvadesetak sekundi borio sam se sa ždrijepcem i onda iz-

gubio bitku. Poletio sam iz sedla u velikom luku, a sa mnom i kolt koji sam olabavio u koricama.

Sjedio sam nasred puta, trljao prebijene kosti i vjerojatno djelovao smiješno.

Kolt je bio kod Mary-Lou. Nije se njime služila, no držala ga je u ruci.

Njezin konj ravnodušno je čekao. I šarac se ponovo primirio. No kad sam se počeo približavati, strizao je ušima.

— Dobro — rekoh — pobijedila si, Mary-Lou. Nikad me još nije ovako udesila mlada djevojka.

— Nije to bila nikakva pobjeda, Patrick. Nisam mogla dopustiti da ideš dalje, da slijepo srljaš u propast. Tvoj bijeg mora jednom imati kraj. Svakom čovjeku potreban je neki cilj.

— Makar to bio zatvor? — dobacio sam.

— Koješta. Razgovarat ću sa Chetom. Čovjek s kojim si mijenjao konja nije propao u zemlju. Zar nije najvjerojatnije da negdje jaše tvoga vranca?

— Ah, takvih je na tisuće!

— Vjerojatno. Ali ne jašu sve konjokradice. Ja ti vjerujem, Patrick! Zar to ništa ne znači? Imati čovjeka koji te ne sumnjiči? Ne pomaže ti to da prebrodiš nevolje koje se u nekim slučajevima ne mogu izbjeći?

Moje stajalište bilo je drukčije. Sudovi se ne ravnaju prema povjerenju nego prema činjenicama. Uhvaćen sam na vojnom konju. Bježao sam. Drugi sam put uhvaćen na tuđem kljusetu. Zatim sam ukrao najbolje grlo Johna Morgana. Graničilo bi se čudom da za to ne dobijem pet do deset godina.

— Ne opterećuj se nepotrebnim brigama, Patrick. Ovo s očevim konjem već ću nekako srediti. Što se tiče smeđe kobile s američkim vojnim žigom, ni to nije nerješivo. Šerifi i suci ne postoje samo zato da prikupljaju dokaze o krivnji. Moraju se jednako truditi oko potvrđivanja nedužnosti. To zahtijeva zakon. Chet mi je pričao o tome. Znaš, mi smo tako reći zaručeni.

— Mnogo sreće, Mary-Lou! Mislim na zaruke.

— Ah, to još nije službeno...

Moje misli nisu se bavile zarukama. Mene će u Golden Cityju sasvim službeno strpati u ćeliju i držati me ondje dotle dok ne nađu momka s mojim vrancem. To može trajati dovoljno dugo da dobijem sjedine.

— Uzmimo — rekoh — da otkriju momka koji mi je tutnuo kavalerijskoga konja. No time moji problemi nisu riješeni ni izdaleka. Ovdje je još jedna stvar zbog koje mogu dospjeti na vješala.

— Hoćeš li mi pričati o tome, Patrick? Ispričao sam sve. Opširno, jer drukčije ne bi bilo jasno. Mary-Lou me promatrala snuždeno. Kad sam govorio o trenutku u kojemu sam zatekao Percyja Donnovana u krvi, djevojka je problijedila.

— To nisi učinio, je li?

— Nisam. Ali našao sam ga. Što bi ti radila na mome mjestu? Ostala bi i obavijestila šerifa?

— Ne znam što bih radila u takvu slučaju. Nikad nisam doživjela nešto slično. Ali jasno mi je da ši pomogao stvarnom ubojici. To bi se moglo ocijeniti kao pomoć, čak i ako te oslobode optužbe za umorstvo.

— Sto to znači? Osloboditi me optužbe? Misliš li da ću se izručiti sudu i pričati kao ovdje? Tako bih si stavio uže oko vrata.

— A znaš li gone li tebe uopće? Možda je Donnovanov ubojica odavno uhvaćen.

— Mary-Lou, ne poznaš čuvara zakona! Njima je potreban samo čovjek koji se može osuditi. Pravda se izvrši a mrtvi se ne žale. Ljudi obavljaju samo svoj posao, tako je to. Držim da moja slika visi posvuda u Iowi, na svakoj ogradi, na svakoj dašćari.

Djevojka je šutjela i razmišljala. Poslije duge stanke rekla je:

— Ako te traže, naći će te. Sve je to samo pitanje vremena. Bijež sve samo produžava. Mučenje za njih i za tebe. Poslije bi bilo još teže dokazati nedužnost. Pričekajmo do večeras, dok se vrati Chet. Tad ćemo znati više. Možda u omotnici uopće nije bilo potjernice koja bi se odnosila na tebe.

Nisam vjerovao svojim ušima.

— I to znaš?

— Patrick, ne budi naivan! Chet je našao ostatke sagorjelog papira u štednjaku. Tko ih je mogao baciti u vatru ako ne ti? Doc Smoky to zacijelo ne bi napravio.

Sad je sve bilo na vidjelu. Chet Quade, šerifov zamjenik u Plavoj dolini, smatra me, dakle, krajnje sumnjivim: zbog kavalerijskoga konja i zatim zbog spaljivanja službenoga omota.

U Golden Cityju neće mirovati dotle dok se ne nađe nešto što me tereti.

Ali mogao sam jahati s Mary-Lou natrag na ranč. Uхватit će me i ovako i onako.

Odlučio sam da pođem s Mary-Lou.

Djevojka je ionako imala moj kolt i nije djelovala tako kao da će mi ga dobrovoljno vratiti.

Nikad još nisam podigao ruku na ženu. Nisam to htio učiniti ni ovaj put. Prema tome, krenuo sam za njom. Ždrijebac njezina oca više me nije puštao k sebi i uzela ga je Mary-Lou. Nju je slušao kao koza. Njezina kobila nije stvarala nikakve nepravilike.

Do ranča Skull stigli smo ubrzo. Nitko nije opazio naše izbivanje. Tek kad smo izišli iz staje, pojavio se gazda na vratima glavne kuće.

— Izišli ste, Mary-Lou? Pokazala si McNivenu dolinu?

— Da, tata!

Tim je riječima za Mary-Lou bilo sve svršeno. Za mene ni izdaleka.

IV

— Ne diraj malu — opomenuo me Brazos kad smo poslije podne kovali dijelove za pašnjačku nadstrešnicu. Ona je Quadeova. A on je ovdje bog i batina, ako nisi znao.

— To mi nije promaklo.

Uzeo sam duga kliješta i izvuкао ražareno željezo da mu na nakovnju damo željeni oblik.

Posao u kovačnici pružao bi mi zadovoljstvo da nije bilo razmišljanja vezanih uz Quadeov povratak iz grada.

Doduše, na ranču sam imao jednoga saveznika, ali bila je to djevojka za koju je svijet ipak nepoznanica. Mary-Lou bilo je lako reći da mi vjeruje. To mi je godilo i mnogo je vrijedilo, ali Quade se na nešto slično ne obazire.

Ja bih, dapače, na njegovu mjestu zamjerio Mary-Lou što se zalaže za sumnjivu skitnicu.

Brazos je udarao deset kilograma teškim čekićem po željezu i oblikovao ga. Bio je umjetnik u svom poslu. Svaki je predmet, osim svega, morao biti i ukrašen.

Mnogo posla za pišljivu daščaru, mislio sam.

Pojavio se Doc Smoky.

— Kakav je novajlija, Brazos? — pitao je. — Mlati li se po prstima?

— Malo se opekao — odgovori div i namigne mi.

Pretpostavljao sam da misli na moj izlazak s Mary-Lou. Smoky to nije shvaćao.

Da skrenem razgovor, reko:

— Smoky, znam jednostavan recept za čuvanje prstiju.

— Kakav?

— Ako se čekić drži desnom i lijevom istodobno...

Brazos baci komad vrućega željeza prema meni. Odskočio sam i željezo je cvrčalo pred Smokyjevim čizmama.

Kuhar se povukao.

— Napravi nešto pošteno za večeru — dovikivao je za njim Brazos. — Nemoj da opet nađem splačine s mesom za koje se ne bi otimali ni kojoti.

— Gle, Brazos bi pijuckao čaj, ha?

— Do vraga!

— Ni za nj se ne otimlju kojoti, ha, ha!

Doc Smoky se smijao.

Meni nije bilo do šale. Brazos je bijes iskalio na komadu koji nije bio još ni ražaren. I nije bilo potrebno. Brazos je čovjek medvjede snage. Za nj je željezo tijesto.

Radili smo do večeri. Moj je nemir rastao. Svakoga trenutka

očekivao sam Quadeov povratak.

Mary-Lou nije se pojavljivala. Možda se i ona predomislila.

Kad je Brazos oprao ruke i bacio kožnatu pregaču u kut, i ja sam mogao biti slobodan.

Otišao sam prema glavnoj kući. John Morgan sjedio je na verandi i listao raščupane novine. Iza njega, u sobi za dnevni boravak, vidio sam generala Carringtona, zabavljenoga večernjim pićem.

Gazda me pogledao.

— Što je, McNiven?

Slegnuo sam ramenima.

— Htio sam razgovarati s vašom kćerkom.

— S Mary-Lou? U svojoj je sobi. Pokucaj na zadnjem prozoru. Ali budi oprezan. Mlade dame ne vole da se zaviruje kroz okna.

Išao sam oko kuće. Zadnji prozor bijaše otvoren. Zazvao sam Mary-Lou. Nije bilo odgovora. Potom sam riskirao da gleducnem unutra. U sobi nije bilo nikoga.

Vratio sam se na verandu.

— Gazda, mogu li uzeti konja na jedan sat? — pitao sam. — Rado bih još malo razgledao okoliš.

Što je s Mary-Lou?

— Nije u sobi — odgovorio sam kratko.

John Morgan se osmjehnuo.

— McNiven, dobro izgledaš, ali nemoj mojoj kćeri mutiti glavu. Ona i moj predradnik dobar su par. A Chet bi se mogao naljutiti ako mu stranac počne kuskati juhu.

— Htio sam samo prošvrljati naokolo — ponavljao sam. — Mogu li dobiti konja ili moram ići pješke?

John Morgan je odgovorio na neobičan način.

— Mislio sam, McNiven, da ću ti u početku davati trideset dolara na mjesec. Ako se uzme da moji kauboji dobivaju dvadeset do dvadeset pet, to je velik novac. Ali kako je Brazos rekao, pokazao si se valjanim momkom.

— Zahvaljujem, gazda. S trideset komada izići ću na kraj.

— Lijepo. Danas si zaradio prvi dolar. Raduje me. Ali sad već zahtijevaš konja. Ako večer provedeš u sedlu, ujutro nećeš biti oran za posao. No, uzmi kljuse i nemoj se vratiti kasno. I neka večernja izjahivanja ne postanu običaj. Istok je na drugoj strani. Mi ovdje moramo raditi. Jesmo li se razumjeli, McNiven?

Kimnuo sam.

Razumio sam ga. Ali nisam mu rekao da neću svake večeri u šetnju. Ovo je moj prvi i posljednji izlazak.

Moj prvi zarađeni dolar, neka Morgan zadrži. Više me neće vidjeti. Došlo mi je do grla. Mary-Lou spremila je moj kolt najvjerojatnije u svojoj sobi — neka, idem i bez njega.

Morao sam odjahati.

Nisam htio čekati, susret sa Chetom Quadeom.

U staji sam odabrao ždrijepca koji je doduše malo škiljio, no inače je djelovao dobro. Za jedan dolar nisam mogao zahtijevati ništa više. Ni toliko. Ni pasji zalogaj.

Prije negoli sam osedlao konja, iščeprkao sam iz džepa svojim osam dolara i dvadeset pet centi. Potražio sam papir i olovku i počeo pisati:

Mister Morgan!

K onomu jednom dolaru stavljam još osam i sitniš. Mary-Lou ima moj revolver. Sve u svemu, moralo bi biti dovoljno za konja kojega sam uzeo. Bez zamjere! Vaš se predradnik vara, ali zbog zabune ne bih htio na vješala.

Patrick McNiven

Smotao sam papir tako da u nj mogu staviti novac i nataknuo sam ga na čavao zabijen u zid.

Tad sam spremio konja, izveo ga van i popeo se u sedlo.

Nisu pošla ni dvadeset četiri sata otkako sam ušao kroz vrata iznad kojih se bjelasila bikovska lubanja. Otkako sam došao na ranč pokraj kočijaša, s ukradenim konjem iza kola, to jest s konjem kojega nisam ukradio. Samo sam ga uzeo u mijenjanju za drugoga koji je stajao na pogodnomu mjestu kad sam morao napustiti Council Bluffs.

Sad sam jahao škiljava ždrijepca kojega sam platio najpoštenije što sam mogao.

Više nisam imao ni centa. Ni oružja. Odrekao sam se i večere. Preda mnom je bila noć i mučan osjećaj da se ne zna kako će proteći sljedeći dan.

Ali to sam izabrao sam. Ostatak života ležao je predi mnom kao otvorena, neispisana knjiga.

U najboljem slučaju bit ću jahaća skitnica. Ili pješački desperado. Gonjen i progonjen.

No kako rekoh, takva je bila moja odluka.

Čovjek satjeran u škripac u malo vremena razmišlja o mnogo čemu. Dovoljne su se-

kunde da kalcidoskopski razmotri čitav život.

Sjedio sam u sedlu ždrijepca koji mi nije pripadao. Samo sedlo bilo je vrednije od osam dolara i dvadeset pet centi što sam ih ostavio u staji.

Nije to bila kupnja, kao ni krađa. Nešto između toga. Postao sam varalica, ušljivac koji više ne može drugim ljudima pogledati u oči.

Mislio sam i o tome kako se sve to dogodilo. Počelo je sa smrću moga oca, dakle prije mnogo vremena.

Tata je bio u Davenportu ugledan građanin. Kad su se poslije gadnoga rata između Juga i Sjevera ponovo počele obrađivati plantaže u plodonoj nizini Mississippija i kad se opet oralo, moj je otac nabavljao sjemenje.

U njegovoj trgovini bilo je kukuruza, sjemenja pamukovca, indiga i pšenice. Starim predratnim kupcima prodavao ga je po starim cijenama. Kad su se svi čudili od čega živi, otac je govorio: »Znam da će moji kupci u proljeće doći ponovo k meni budu li trebali sjemenje. Sve mora opet biti kako je bilo.«

Tako je mislio moj otac.

Ljudi su se zaista vraćali, ali ne svi. Koješta se poslije rata promijenilo. Pouzdani kupci uzimali su robu kod oca samo u nevolji prvih poratnih godina. Kad su žetve bile izdašnije i kad je blagostanje polako raslo, štedljiv je svijet nabavljao sjemenje i gnojivo kod kompanija koje su imale drukčije, niže cijene.

Trgovina moga oca išla je nizbrdo, ali on to nije htio shvatiti.

Otišao sam u nauk kod očeva prijatelja u Dubuque. Bilo je to teško vrijeme. Morao sam kao rob, iako je ropstvo bilo upravo okončano.

Od zore do mraka vukao sam vreće u skladišta, mnogo teže od mene. Za nagradu sam dobivao jelo i smještaj. I dolar na mjesec. Jedan prokleti dolar.

To mi nije bilo dovoljno da se s vremena na vrijeme odvezem kući. Pisao sam ocu pisma. Bilo je to sve što sam mogao učiniti. U pismima sam prešućivao da sam iskorištavan, da ga ne uznemirujem. Otac je imao svojih briga. To se znalo čak do Dubuquea.

U tri godine mojega naukovanja u Dubuqueu jednostavno se moralo dogoditi da kod nekih ljudi moj otac izgubi ugled što ga je stvarao cijeloga života. Je li to imalo kakve veze s tim što je otac bio član sudske porote, o čemu mi je pisao, teško je reći.

To ne znam. Nikad ništa nisam čuo o tome.

Vrijeme poslije rata bilo je posvuda teško. Napola izglađnjeni naseljenici i osiromašeni farmeri krenuli su prema zapadu.

Revolveraši, prigodni strijelci i krvnici prodavali su svoje koltove da bi zaradili koji zalogaj. Neki su unovčivali golo umijeće brzine. Svakoga su dana ljudi umirali kao muhe.

U Dubuqueu se pucalo jednako često kao u Davenportu ili gdje drugdje.

Sudovi su bili preopterećeni poslom. Zatvori bijahu puni.

Otac je imao izvanredan smisao za pravdu. Njegova životna načela pomagala su mu da procjenjuje ljude, da ih prosuđuje a

ne osuđuje. Nikome nije dopuštao pravo da odlučuje nasumce o životu i smrti bilo koga.

Bila je sramota da je upravo takav čovjek morao umrijeti u goloj bijedi, čovjek koji je cijeloga života činio dobro i zalagao se za druge ljude.

Kad sam saznao za očevu smrt, prekinuo sam naukovanje u Dubuqueu. Nisam imao novca za vožnju Overland Stageom do Davenporta i morao sam se probijati poput skitnice.

Naša kuća, namještaj i roba iz dućana, sve je već bilo na bubnju. Kad sam stigao, sve je imalo nove vlasnike. Nisam više imao doma.

Pogrebnik kojemu su odvezli moga oca trljao je ruke kad me je opazio.

— Ah, mladi gospodin iz Dubuquea zacielo je donio pedeset papira za očev pogreb... — govorio je.

Moji džepovi bili su prazni. Nisam imao ni centa.

Nije bilo lako naći ukupno mjesto bez naplate. No nekoliko ljudi iz Gradskoga vijeća, koje sam poznavao po imenima, ishodilo je dopuštenje da na rubu groblja sâm iskopam raku. U nju sam jednako sâm položio oca, umotavši ga u komad plje-sniva jedrenog platna.

Bio je to moj posljednji dan u Davenportu. Taj me grad nikad više nije vidio.

Tad sam se osjećao strašno osamljenim i napuštenim. No u dolini podno Rockieja bio sam još usamljeniji.

Moj je život oduvijek išao nizbrdo, iako poslije očeve smrti ništa nije bilo gore negoli prije. Naučio sam raditi. Ne samo prenošenje vreća, nego ta-

koder vođenje knjiga, uspostavljenje računa i obračunavanje prometa robe.

Trebalo je da preuzmem našu trgovinu u Davenportu. Ali kad sam to mogao učiniti, ondje su već bili drugi vlasnici.

Sve mi je bilo pred očima kao da se dogodilo jučer. Kad sam bio gotov na groblju, šuljao sam se gradom gladan i žedan, bez nade da ću dobiti bilo kakav posao i zalogaj.

Zatim sam se ponovo našao na rijeci, na moćnomu Mississippiju, koji je već kod Davenporta bio tako širok da se druga obala mogla vidjeti samo za jasna vremena.

Bila je večer. Veliki kotači parnjaka mlatili su po vodi. Glazbe su svirale na palubama. Mnogo svjetla i zastavica. Sret-ni i razigrani ljudi plesali su pred crnačkim orkestrima.

A ja sam stajao na obali i u svom beznadu nisam znao kamo a se okrenem, kamo da krenem.

Tad se moj život promijenio. Danas znam da sam tad iskorišten, da sam postao desperado. Otad sam ravnodušan prema životu.

Na pretovarnom gatu Davenporta ležali su sanduci i paketi koje je brod morao povesti nizvodno. Najviše je bilo divovovskih bala pamuka, vezanih jutom.

Pomagao sam pri utovaru jer sam i ja htio nizvodno. Uzeli su me sa sobom do Burlingtona. Ondje sam po dvadeset sati na dan prebacivao ugljen. Kad sam tražio koji cent, bacili su me s palube.

Tako je bilo u Burlingtonu, više od trista kilometara daleko

od Davenporta, na Mississippiju.

Ni Burlington nije pošteđen u ratu. Bio je manji od Davenporta, ali u njemu su jednako vrvjeli tipovi poput mene, koji su tražili posao i nisu ga nalazili.

U usporedbi s tim desperadosima bio sam čak sretnik. Našao sam posao kod nekoga kovača koji mi doduše nije plaćao ni cent, ali dao mi je smještaj pa i, ako je bio dobre volje, dovoljno jela.

Pošteno rečeno, profitirao sam i na drugi način. Naučio sam raditi na nakovnju, oblikovati ražareno željezo, izrađivati lopate i pluzne noževe. Usto sam također učio potkivanje konja.

Bilo je to zapravo lijepo vrijeme, ali nije dugo trajalo. Jednoga dana pojavio se momak koji je temeljito izučio kovački zanat i moj ga je gazda zaposlio. Čak ga je i plaćao.

Ja još nisam dobivao ni cent. Moj zdepasti gazda imao je otad mnogo vremena i provodio ga je u salunima. Znao je da kovački pomoćnik i ja možemo obaviti sav posao.

Gazda se propio. Iz dana u dan bilo je sve gore. Naviknuo se na to da me prebije zbog bilo kakve sitnice. Pijan je udarao osobito jako.

Jednoga dana pretukao me tako da sam bio modar kao šljiva i došlo mi je do grla.

Pričekao sam dok počne hrkati, pri čemu je izdisao oblake smrada od jeftinoga viskija. Nije bio oženjen i spavao je u jednom zaporu iza kovačnice.

Nikoga nije bilo u blizini kad sam se ušuljao u taj log i počeo prevrtati njegove džepove. Htio

sam jednom uzeti zaradu. Goto-vo godinu dana radio sam ne-plaćen. Uzmem li za svaki mje-sec po dva dolara, zar to ne bi bilo pravedno i jeftino?

Čovjek je, međutim, imao kod sebe samo deset dolara. Uzeo sam polovicu, pet papira.

Mislio sam na oca i njegovu praydoljubivost. Pet dolara za godinu dana teškoga rada, to nije mogla biti krađa.

Pomoćnik je dobivao deset dolara na mjesec, a ja sam ra-dio jednako kao on, ni gore ni bolje.

Tad se nisam osjećao kao lo-pov, tad još ne.

Unatoč tomu nastojao sam još iste noći odmaknuti od Bur-lingtona što dalje.

Cetiri i pol dolara otišla su za kartu Wells-Farga, čija je kočija upravo kretala prema Amesu.

Vožnja je trajala dva dana. Svakih pet ili šest sati bio je od-mor. Mijenjale su se zaprege dok su se gosti osvježavali u po-stajama.

Noć sam proveo u kočiji. S pola dolara našao bih doduše mjesto pod krovom, ali ne i kre-vet. Jednako sam dakle mogao prenoćiti na tvrdoj klupi.

O Amesu se nema što reći.

Krajnja stanica bila je pred salunom. Ušao sam. Dva dana nisam ništa okusio. Mojih pede-set centi jedva je dostajalo za tri čaše burbona, od kojih sam se tako napio da nisam znao gdje sam.

Razbistrio sam se i otkrio da se nalazim u salunskoj kuhinji. Vlasnik me začudo nije izbacio na ulicu. Dapače, pružio mi je priliku kakvu nisam očekivao. — Možeš ostati mladiću — re-kao je — ali morat ćeš rintati.

U našoj kuhinji mnogo je posla. Kod nas odsjedaju svi putnici Overland-Stagea prije negoli nastave put prema Sious Fallsu. Nudim ti besplatnu hranu, spa-vanje i dvadeset centi po danu. Prat ćeš suđe i čistiti pod. Tvoj je posao ujedno održavanje re-da u točionici i praznjenje plju-vačnica.

Ostao sam. Što sam drugo mogao?

Tri mjeseca ispirao sam plju-vačnice, prao zagorjele lonce, meo i ribao podove, bio sam djevojka za sve. Zbog bilo kakve sitnice morao sam trpjeti pogr-de.

No u tom sam vremenu dobio svoj prvi pravi novac.

Kad sam imao dvadeset dola-ra, osjećao sam se bogatašem. Bacio sam saluneru krpu pred noge, dao dolar i pol za čašće-nje ljudi koji su bili naviknuti da sa mnom postupaju kao sa smetom i ukrcao se u kočiju ko-ja je išla prema zapadu.

Htio sam ostati u Iowi. Ondje sam bio kod kuće. No htio sam biti što zapadnije, što dalje od Mississippija. Zapad u Iowi zna-čio je Missouri.

Došao sam do Council Bluff-sa.

Što se događalo u Council Bluffsu već je dobro poznato. No htio bih se još osloboditi po-četka priče.

Počelo je u proljeće, za jedno-ga divnog dana, kad nisam znao odakle dolazi osjećaj sreće koji čovjeka odjednom spopad-ne. Mogao bih glasno pjevati. Sunce bijaše ugodno toplo, na drveću se pojavljivalo žućkasto-zeleno lišće.

Ulicama su švrljale mlade dame i pogledavale me.

Bio sam ravnodušan. Imao sam još deset dolara u džepu, bio sam dakle još bogat, ako se izuzme odijelo koje je u međuvremenu olinjalo.

Na nogavicama su se pojavile rese. Nazirala se i košulja, jedina koju sam imao.

Košulju sam morao oprezno prati. Sve u svemu, priviknuo sam se na to da svaka tri dana hodam u mokroj odjeći, no bio sam mlad i zdrav pa me to nije osobito smetalo.

Čizme nisam mogao urediti kako valja. Na potplatima su bile rupe i nisam morao gledati hodam li po pijesku ili po dasnama.

Za deset dolara nisu se mogle dobiti nove čizme. Osim toga, kupiti bih morao sve što vidimo na ljudima.

Pogledi mladih dama mogli su se lako razumjeti. Djelovao sam kao uredna skitnica.

Council Bluffs bijaše pošteđen od doseljeničkih prolaznika i desperadosa. Velike seobe prema zapadu išle su preko St. Josepha ili Sioux Cityja jer u Concil Bluffsu nije bilo prijelaza preko Missourija.

Bio sam zato u gradu upadljiva i slikovita pojava.

Zaustavio sam se pred jednim visokim, velikim prozorom da se pogledam kao u zrcalu. Izdaleka sam djelovao kao džentlmen, no što sam prilazio bliže to je jasnija bila moja oronulost.

Moj vanjski izgled bijaše loša reklama.

Kad su se pokraj mene otvorila vrata i kad me nepoznat čovjek počeo napadno proma-

trati, začudio sam se. Što je našao na meni?

Pošteno rečeno, bio je to čovječuljak. Onizak, bljedolik, malih šaka. On, ili bi trebalo da kažem »ono«, odmjerio me od glave do peta.

— Vi ste čovjek koji dolazi na moj oglas u »Concil Bluffs Observeru«?

Nikad nisam čuo za te novine, ali potvrdio sam...

— Dobro. Uдите.

Otišao sam za patuljkom u trgovinu. Bilo je to nešto slično onome što je imao otac: sjemenje, gnojiva, alati, poljoprivredne potrepštine, odjeća, vreće kukuruza, različito žito, riblje brašno i druge stvari za peradstvo.

— Zovem se Donnovan, Percy Donnovan, mister — govorio je domaćin. — No to znate iz oglasa u »Observeru«. Znate također da tražim pomoćnika. Bolestan sam i ne mogu raditi u trgovini od jutra do mraka. Kako se zovete, mister?

— Do bijesa, bi li izustio svoje pravo ime i prezime? Barlingtonski kovač najvjerojatnije me još traži.

— Hammer — rekoh. — Chuck Hammer, sir.

— Dobro, Chuck, ako vas tako smijem zvati. Razumijete li se donekle u ovakav posao? Taj trud ne odbacuje mnogo, ali čovjek se može prehraniti. Mogu i dvojica — doda Donnovan i pogleda me postrance. — Hammer — nastavio je — trebate znati što možete zaraditi kod mene. Trideset dolara na mjesec, više ne mogu platiti. Prema tome, ako želite uzeti posao, nadite straga pregaču i možemo odmah početi. Danas

je deseti, no spreman sam platiti pun mjesec.

Razumljivo je, odmah sam potražio zelenu pregaču i počeo. Trideset dolara, osim toga za dvadeset dana rada, gdje da to nađem? Bio bih lud da ne iskoristim jedinstvenu priliku.

Snašao sam se vrlo brzo. Sve je bilo kao kod oca.

Poslije podneva Percy Donnovan se povukao.

— Chuck, vidim da dobro radiš — rekao je. — To me raduje. Posao je u dobrim rukama. Možda ću dodati nešto plaći.

Opet sam bio smješten. Imao sam ne samo krevet nego čak sobu. U Donnovanovoj velikoj kući bilo je dovoljno prostora. Sâm mi je pokazao gdje ću stanovati.

Na poslu kakav sam dobio moglo bi se ostarjeti. Trideset dolara svakoga mjeseca, posao koji mi leži i koji sam poznavao — što da se traži više?

U Donnovanovoj trgovini proveo sam najljepše tjedne svoga života.

S vremenom sam saznao sve o Percyju Donnovanu. Bio je udovac, bez djece i bez nasljednika. Živio je još samo za svoj posao. Bio je vrlo sličan mome ocu, iako je bio sasvim drukčiji tip.

Dobro smo se razumijevali. Ubrzo sam za Percyja Donnovana bio nešto poput njegova sina. Dijelili smo posao u slozi i razumijevanju.

Posvetio sam se kupcima, nabavljao robu koja im je bila potrebna, sklapao nova poznanstva i poslove, a Donnovan se bavio knjigama i kontrolom nabavki.

Plaću nisam podizao. Gotovina mi nije bila potrebna.

Sve je teklo u lijepom redu. Zajedno smo odlazili na večeru, razgovarali smo o svemu i svačemu a sutradan se ponovo nalazili u trgovini i posluživali kupce.

Dani su tako tekli malo duže od pola godine, sve do onoga kad Donnovan u osam ujutro nije došao u trgovinu.

Posluživao sam prve kupce. Napravio sam dobar promet i bio sam zadovoljan, dok se nisam sjetio da bi valjalo pogledati što je s Donnovanom.

Uvijek je bio točan kao sat. Nisam bio naviknut da izostane.

Otišao sam do njegove sobe i pokucao. Čekao sam.

Kucalo sam drugi put. Nitko nije odgovorao.

Pritisnuo sam kvaku, otvorio vrata i zastao iznenađen.

Percy je ležao u krevetu obliven krvlju i ukočen. Bio me mrtav. Bio sam siguran da je ubijen. To sam mogao vidjeti ne približujući se.

U kući smo bili samo on i ja. On je mrtav, ja još živim. Nije bilo potrebno da se mnogo razbija glava o tomu tko bi mogao biti odgovoran za smrt Percyja Donnovana. Bio sam siguran da će optužiti mene.

Opet se naprasno okončalo moje zaposlenje.

Skinuo sam pregaču, sjurio se u trgovinu i nestao kroz stražnja vrata, kako kaže: glavom bez obzira.

Trčao sam ulicama i pred jednim salunom naletio na vranca pod sedlom. Odvezao sam ga i uzjahao.

Tako se to dogodilo. Tako sam se ponovo našao u bijegu.

V

Otkako je iza mene ostao ulaz s bikovskom lubanjom, put prema zapadu bio je za mene zatvoren. Potjerao sam ždrijepca u smjeru koji je vodio prema Golden Cityju.

Prošle večeri tuda sam se spuštao s Docom Smokyjem. Kolni put nisam smio dugo pratiti ako se nisam želio sresti s Chetom Quadeom.

Naumio sam da jašem u velikom luku i da onda nađem bilo koji put prema zapadu, samo da ne prolazi Plavom dolinom.

Kliznuo sam sa sedla. Samo polako! Imao sam dovoljno vremena i zato sam odveo konja podaleko od puta. Privezao sam ga za kržljiv grm i razgledao okoliš.

U blizini sam našao glatku stijenu i ovdje sam sjeo. Bilo mi je potrebno mirovanje kako bih mogao razumno razmišljati.

Kakvo je bilo stanje?

Posjedovao sam konja i kao jedino oružje nož bowie. To nije bila idealna oprema za prijelaz preko Rockieja. Ali drugo nisam imao.

Da sam makar zadržao nekoliko dolara. No čupanje iz siromaštva stajalo me čitavoga imetka. Da se vratim i da uzmem novac? Tad bih mogao pogledati u kuhinju: ako Doc Smoky ne bi bio ondje, mogao bih uzeti štogod za jelo.

Iznenadivao sam se nad samim sobom.

Prije, a to je moralo biti prokleta davno, bio sam pošten momak. A sad mi nije ništa zna-

čilo što sam krao konje, što sam lagao i varao ljude koji su htjeli biti moji prijatelji...

Ipak se to mene i te kako ticalo. Još nisam stigao do dna. Moglo se ići još dublje, do samoga pakla, kamo nisam želio stići.

Da se okrenem? Da se skutrim? Da se predam i da čekam slijed sudbine?

Ne, to također ne!

Postoji li neki srednji put? Riječi Mary-Lou nagnale su me na razmišljanje.

Kad bi posrijedi bio samo armijski ždrijebac, nekako bih se snašao. Pitali bi me odakle mi vranac, i na kraju bih morao priznati da sam ga ukrado.

To bi mi donijelo dvije godine. No kad bih se sâm prijavio, možda bi sve prošlo s novčanom kaznom i odštetom.

Ipak bi na meni ostala Donnovanova smrt, ubio ga ja ili ne. Iz ubojstva se nitko ne može izvući.

Sâm sam sebe ubrajao među ljude koji smrtnu kaznu smatraju jedinom pravednom za smrt drugoga. Tko uzima život, mora ga i dati.

Donnovan je živio sâm. Ja sam bio nešto kao njegov mladi prijatelj. Nije bilo sumnje da bi trgovina poslije njega pripala meni.

Sumnju je na mene bacala upravo oporuka. Jedino sam ja mogao imati koristi od Donnovanove smrti.

A ja sam pobjegao.

Mary-Lou imala je pravo: bila je to moja najveća pogreška koja se nije mogla popraviti ni time da se prijavim.

Tako sam se zadubio u tmurne misli da sam zamalo prečuo

topot koji se približavao s istoka.

Smračilo se. Mjesec je sjao iza plovećih oblaka. Prema zvukovima što su do mene dopirali s puta zacijelo su bila dva jahača.

Koristeći svaki zaklon, prikradao sam se kolnom putu. Dolazili su. Dvije sjene visoko na konjima. Prema glasovima, muškarac i žena.

Chet Quade i Mary-Lou Morgan.

Jahali su korakom.

— Pričekaj još, Chet — govorila je Mary-Lou. — Došla sam ti u susret jer sam htjela razgovarati s tobom. Grdno ćeš pogriješiti ako s McNivenom budeš nagao. Dopustio je da mu podvale ukradenoga konja, je li? Je li to zločin?

— U tome uopće ne govorim, draga moja. Ono što sam saznao u Golden Cityju mnogo je važnije. Jahao sam kao ludak da što prije donesem vijesti. Za McNivena će to imati velike posljedice. George Rockwell bio se sasvim izbezumio. Stvar u Council Bluffsu objašnjena je. McNiven je...

Glasovi su se izgubili. Nisam mogao čuti što sam to počinio. Vjerojatno je do Golden Cityja doprlo da me traže i da ću na vješala.

Sve moje odluke rasplinule su se. Osim jedne: nestati iz Kolorada što je brže moguće.

Za krađu konja neću se ispričavati. Za to i nema isprike. No tu su gore stvari negoli činjenica da sam s priveza ispred saluna uzeo kljuse. Obuzela me panika kao nikad, kad sam gazdu vidio u krvi na krevetu. Nije

me spopala samo misao da će mene optuživati za ubojstvo. Prisutnost smrti potpuno me smutila.

Kad sam izbezumljen istrčao na ulicu, nekoliko me prolaznika radoznalo pogledalo. Prisilio sam se da budem miran i da hodam opušteno, no moj unutrašnji nemir nije se mogao prikriti.

Tako se dogodilo da sam uzeo konja.

Sad sam proigrao također prijateljstvo ljudi s ranča Skull. Nastavim li tako, jednoga ću dana završiti na vješalima. Dobro je što to moj otac ne može vidjet.

Suljao sam se poput kojota. Kamo da krenem sad?

Put prema Golden Cityju bio je presječen za mene. Ondje me čeka šerif. Osim toga, Golden City leži na istoku, koji nikad više nisam želio vidjeti.

Vratio sam se k ždrijepcu. Morao sam biti mudar. Nisam znao koliko će vremena biti potrebno Chetu Quadeu da prikupe ljude i da organizira potjeru.

Od moga odlaska proteklo je pola sata. Od moje večernje šetnje, kako bi zacijelo rekao gazda prije negoli mu Quade otvori oči.

Dosad sam bio desperado, sad me traže službeno, zbog umorstva.

Nisam smio počiniti pogrešku da još za noći uđem u planinu. Rockieje nije bilo lako prijeći ni danju. Bila je potrebna prvorazredna oprema. To je potvrđivala smrt stotina i stotina doseljenika koji su zaglavili na stijenama ili u klancima.

Da bih prikupio opremu, da bih je ukradio ili pribavio kako mu drago, bilo bi mi potrebno najmanje tjedan dana. S ovim škiljavim ždrijepcem zacijelo i deset.

Nalazio sam se, dakle, u klopki.

Što radi usamljeni vuk kad jednom šapom zagazi u zamku? Odgrize je i bježi šepajući, ali živ.

I ja sam postao, kako Meksikanci kažu, lobo, vuk samotnjak koji više nema što izgubiti, ali može nešto dobiti.

Od nečega sam se morao odijeliti, i znao sam od čega. Bio je to zadnji trun osjećaja časti, zadnji što mi je ostao.

Bio sam prisiljen ići protiv ljudi koje sam držao poštenima i prijateljskima. Protiv ljudi s ranča.

Doduše, na ranču sam bio jedan jedini dan, no vidio sam ormar s oružjem u sobi za dnevni boravak. Uz oružje ležala je i municija koja mi je također bila potrebna.

Znao sam također gdje Doc Smoky drži svoje zalihe.

Sad valja čekati. Ostati miran i pustiti potjeru da prođe, ako su počeli tragati za mnom. Jamavno jesu. Nekako su se već okupili. Ako ih je manje, bolje će biti za mene.

Deset ljudi, sa Chetom Quadeom jedanaest. Ako se bolje razmisli, ima ih više. Ovdje je gazda, njegov gost Carrington i Doc Smoky. Oni povećavaju broj na petnaest.

Mary-Lou zacijelo će ostati kod kuće.

Do vraga, zaboravio sam psa ovčara. Ako uzmu njega da nju-

ška za mojim tragom, izgubljen sam.

Privukao sam se do ruba klanca.

Dolje sam vidio kako se miču svjetla. To su ljudi hodali po dvorištu ranča. Potraga za mnom je počela. Morao sam požuriti. John Morgan je vidio kad sam prošao kroz vrata a nisam išao u susret Chetu Quadeu i Mary-Lou.

Ako puste psa, otkrit će me za petnaestak minuta.

Potrčao sam prema konju kojega sam platio sa devet dolara, dvadeset pet centi i revolverom.

Samo je jedan trik da zavašaš psa, ako u blizini nema vode. Znao sam ga i odlučih ga primijeniti.

Jednim skokom našao sam se u sedlu. Konja sam potjerao prema istoku. Kad sam se udaljio nekoliko stotina metara, počeo sam jahati u krugu.

Kad sam otprilike stigao do ravnine polazne točke, počeo sam krug sužavati, sve dok ga nisam potpuno zatvorio.

Krugovi su bili sve už i už. Na kraju sam morao ždrijepca okrenuti na stražnjim nogama.

Potom sam nastojao da se vraćam po mogućnosti vjerno po svom tragu. Odmatajući krug na kraju sam dospio do kolnoga puta za Golden City.

Ovdje sam presjekao sve svoje tragove i krenuo prema sjeveru.

Pas će se tako dugo baviti tragovima dok ga ne budu vezali i proglasili ludim. Nema tako dobrog njuha koji bi se snašao u takvom klupku, makar ne prije negoli ljudi izgube strpljenje.

Jahao sam galopom da bi i tako postigao da tragovi budu rjedi.

Jahao sam tako dotle dok nisam stigao do stijene koja je zatvarala dolinu.

Ostao sam u sedlu i čekao. Činilo se da je moja računica bila dobra. Čuo sam topot konjskih kopita i lavež psa.

Bilo je previše tamno da bi se jahači mogli izbrojiti. Činilo se da ih je bilo sedam ili osam. Znači da je većina poslana u pravom smjeru. Pas je bio na dugoj uzici.

Ostalo mi je malo vremena za oklijevanje.

U mom planu bilo je predviđeno da što prije nađem stazu kojom bih se mogao spustiti do ranča i ovdje uzeti što mi je potrebno.

Sjahao sam i polako poveo konja.

Dolje se nije vidjelo svjetlo, čak ni u glavnoj kući. Je li gazda poslao za mnom sve koji mogu jahati i pucati?

Što je s ostalima? Zatvaraju li oni put u Veliku Mesu, na kojemu me poslije podne zatekla Mary-Lou?

Morao sam riskirati da se spustim u dolinu, makar bez oružja i s veoma načetim samopuzdanjem.

Pod konjem se pokretalo sitno kamenje i kotrljalo se. Ždrijebac se opirao ali ja sam držao uzde nakratko i silio ga da se spušta.

Pravo je čudo što to ne čuju ljudi gore na putu.

Klizanje je konačno bilo okončano. Konj je imao pod nogama sigurnije tlo.

Nisam htio ući u dvorište kroz vrata. Unatoč svemu bilo bi to odviše opasno.

Glavna je kuća bila još u mraku. Moglo je biti devet ili

pola deset. Na stotinjak metara od kuće sjahao sam i počeo se tiho šuljati. Konj je čekao.

Put me najprije vodio na trijem. Staklena vrata bila su samo pritvorena. Osluškiavao sam i zavirio unutra. Tama u kući mogla je biti klopka.

Unutra nije bilo nikoga. Osluškiavao sam još nekoliko minuta. Ništa.

Napokon sam se usudio ući u tuđe prostorije. Postao sam kradljivac, provalnik. Došao sam po tuđu imovinu.

Došuljati se do ormara s oružjem bilo je i u tami jednostavno.

Ti ludaci! Otišli su u potjeru bez oružja. Ormar je bio pun.

Pipao sam po pretincima i odlučio se za revolver s dugom cijevi.

Stvarca je bila kalibra 45.

Kad sam već bio na izvoru, uzeo sam još jednu vinčesterku i strpao u džepove municije koliko je god stalo.

Budem li imao viška, mislio sam, uvijek ga mogu baciti.

Otišao sam u kuhinju. I ovdje je bilo tamno. Samo je u štednjaku tinjala vatra, prosipajući kroz rešetkicu crvenkasto svjetlo po kamenom podu.

Iz ormara i sanduka uzimao sam sve što mi se činilo donekle jestivim. Pokraj štednjaka ostavio je Doc Smoky neku vreću. Natrpao sam je.

Morao sam raditi brzo. Nisam mogao znati kad će se vratiti prvi ljudi. Nipošto nisam htio da me uhvate baš ovdje u domu Johna Morgana ili bilo gdje u blizini.

Kad sam prekoračio nevidljiv prag između dobra i zla, između s nepravom progonjenoga i

stvarnoga lopova, počeo sam misliti drukčije.

Nikad ne bih mogao ubiti čovjeka. Ne bih prisvajao tuđe. Ali to sam već učinio. To ću morati činiti u budućnosti, dok se god moj život ne sredi.

Možda će se jednom i to dogoditi. Možda ću ponovo stupiti na čvrsto tlo.

S vrećom preko ramena, s koltom iza opasača i vinčesterkom u ljevici žurio sam prema konju.

Životinja je stajala na mjestu gdje sam je ostavio. Bacio sam vreću na prednji dio sedla i popeo se. Nisam znao kamo da zataknem pušku. Kutije s mecima smetale su me u džepovima.

Ništa nisam popravljao. Najprije sam morao nestati i što prije ostaviti ranč daleko iza sebe.

Ako me ikad sretne netko od ovdašnjih ljudi stradao sam.

Ždrijebac je išao kasom. Na mojoj je strani bila prednost tame i sreća što jašem konja kojemu dolina nije nepoznata.

Tako sam prepustio životinji da sama nađe put prema zapadu.

Nije bilo neprimika i jahao sam cijele noći. Nigdje nije bilo ljudskoga stvora i osjećao sam se slavljenički kad se jutarnjim sivilom na istoku najavio novi dan.

Konj se morao odmoriti. Priuštio sam mu to. Mogao sam si dopustiti da ga štedim.

Ovdje, među stijenjem Velike Mese, neće me tražiti nitko s ranča Skull. Niti će me naći.

Sve sam ih nadmudrio.

* * *

U Smokyjevoj kuhinji zapravo nisam pograbbio mnogo što

korisno. Kuhar kao da se bojao da će noću netko od momaka prazniti njegove zdjele.

Većinu stvari što su se našle u vreći mogao sam baciti. Bilo je ovdje soje, paketića soli i začina, pljesnivoga dvopeka i, do vraga, kutija sa starim potkivačkim čavlima.

Ostalo mi je malo brašna, komad sušene šunke i nekoliko glavica luka.

Od toga sam pripremio doručak.

Logorovao sam pokraj potoka, na rubu kojega je bilo obilato trave za konja. Nekoliko koraka povrh njegova mjesta zagrabio sam vode u kojoj sam razmutio brašno.

Teško je bilo napraviti topao obrok bez tave i lonca. Pomogao sam si tako što sam u žeravici grijao plosnato kamenje. Od brašna, malo soli i narezukanoga luka oblikovao sam nekakve popečke i polagao ih na ražareno kamenje. Tanki narezak od tvrde šunke bio je dopuna mojim skromnim zalogajima.

Bilo je boljih doručaka, no mislio sam da je dobro što i tako mogu prezalogajiti na slobodi. Bio sam zadovoljan. S municijom što sam je naslijepo uzeo za revolver i vinčesterku imao sam mnogo više sreće. Slučajno sam napipao prave kalibre. Imao sam dva tuceta metaka za 44 long i šezdesetak za kolt 45.

Time sam mogao voditi mali rat kad bi izbio sukob.

Poslije doručka polako sam skupljao i spremao upotrebljiv dio plijena. Spremio sam ga u vreću tako da sam je mogao pričvrstiti poput bisaga.

Tek kad se sunce povišoko popelo, uzjahao sam i krenuo dalje.

Staza se neprestano penjala. Konj ju je pratio između stijena i strmih hridi. Bilo je to dobro. Kolni put u blizini Plave doline ne bih koristio.

Koliko sam god prešao, nije bilo dovoljno. Ljudi s ranča neće lako i brzo zaboraviti bruku što su je pretrpjeli mojim posjetom.

Jedan jedini čovjek nasamario je tucet momaka... Zamalo da sam bio ponosan sam sobom, ali tad se ponovo pojavila savjest.

Znao sam da će Mary-Lou biti veoma razočarana.

Gdje sam god bio, ostavio sam razočaranje.

Takav bijaše moj život.

Već dugo.

Čvrsto sam odlučio da s one strane Rockieja nađem posao, da radim dan i noć i da Johnu Morganu isplatim sve do zadnjega centa, sve što sam uzeo. Bilo je to najmanje što sam mogao učiniti.

S druge strane Rockieja počinje Zapad, zemlja koja je još slobodna, kako se kaže. Meni je sloboda bila potrebna. Čeznuo sam za prostranstvom nedirnutе zemlje, za jednostavnim životom koji donosi žuljeve ali također sreću i zadovoljstvo.

Staza bijaše sve strmija. Ždriječak je posrtao. Oko gubice pojavila se pjena. Sjajio se od znoja.

Ponovo sam morao zastati zbog odmora. Više od petnaest do dvadeset kilometara nisam svladao. Sunce je bilo u zenitu. Vode nije bilo nigdje.

Doručak me još držao. U sjeni gromade našao sam mjestance gdje bi se moglo naći mira. Cijelu sam noć proveo u sedlu i obuzimao me umor.

Zaspao sam.

Nisam znao što me probudilo. Sunce bijaše nisko i brzo je tonulo.

Žmirkao sam. Moglo je biti oko pet sati poslije podne.

Tek kad sam se ogledao za konjem, opazio sam sjenu. Kod ždriječca stajao je mršav čovjek u traperskoj odjeći.

Neznaničev kožnati kaput nije bio šiven u krojačnici. Bio je to komad oguljenoga bizona, skapljen vezicama.

Momak se podupirao puškom. Sve u svemu, ni po čemu nije bio osoba koja bi zračila povjerenje.

– Želite li štogod, mister? – pitao sam ga još nerasanjenim glasom.

– Možda, to ovisi o koječemu. Tko si ti?

Nisam namjeravao davati obavijesti ni o čemu, no neko sam ime ipak morao spomenuti. Možda tad saznam i strančev.

Ja sam Chuck Hammer.

– Lažeš, mladiću. Na ranču Skull nema Chucka Hammera. Ili te John Morgan zaposlio ovih dana. Ali, tad te ne bi poslao u planine s ovom opremom.

Pravio sam se lud.

– John Morgan? Tko je on?

– Čovjek čijega konja jašeš, moj mladiću. Otkad te traže?

Uznemirio mi se želudac. Taj momak kao da sve zna.

– Nitko me ne traži. Konja sam kupio od nekoga kauboja

u Golden Cityju. Ima li još pitanja?

— I te koliko! No najprije ti želim reći tko sam. Jesi li već čuo za momka prezimenom Spade? Spade lovac?

Slegnuo sam ramenima.

— Zašto bih? Odakle da znam za svaku lutalicu. Spade nije pravo prezime. Bježiš li pred zakonom, ha?

— Ja ne — reče Spade. — A ti? Vjerojatno bježiš!

Naglo sam ustao i počeo skupljati svoje stvari, stavljajući ih u vreću.

— Mladiću, jesi li to također kupio od toga kauboja u Golden Cityju?

— Zašto?

— Zato što vidim znak ranča Skull. Doc Smoky uzima tu vreću sa sobom uvijek kad ide u grad u kupnju. Ostavlja je s popisom kod trgovca i odlazi na piće. Doc Smoky moj je znanac. Držim da ćeš me pratiti dolje na ranč. Bilo bi dobro da na Skullu o svemu porazgovaramo u miru. Moj mladiću, bilo bi korisno da poslušаш moj savjet.

— Slušaj — rekoh — idi kamo hoćeš, i pusti me da nastavim svojim putem.

Svoje riječi potkrijepio sam koltom koji sam podigao prema čudnomu momku.

Spade, ili kako se već zvao, ostade i nadalje mirno naslonjen na pušku.

— Hajde, hajde, nećeš pucati — dobacio mi je.

— Nemoj biti siguran!

— Mir! Niti si revolveraš, niti ćeš to ikad postati. Za to si previše mekan. Dotjerao si najdalje do konjokradice i lašca. Imam li pravo?

Je li trebalo da kažem: »Jest, Spade! Imaš pravo! Konj doduše nije ukraden, ali nije baš ni valjano plaćen. A što se vreće tiče, našla se kod mene...«

Nisam rekao ništa.

Čovjek se smješкао.

— Dobro je što šutiš, mladiću. Još će bolje biti kad makneš tu pucaljku. Za Leroya Spadea nisi dovoljno brz. Prije negoli skvrčiš prst na obaraču, moj će ti metak biti u prsima. Hoćeš li to provjeriti?

Ponovo sam slegnuo ramenima.

— Koještarije!

— Gle! — Reče Spade i pokaže malu crnu točku visoko na nebu.

Bio je to jastreb gledan odozdo ne veći od muhinoga traga na modrom rupcu.

Planuo je hitac. Prije negoli sam ponovo pogledao lovca, on se opet podbočio, puškom.

Pucao je vraški brzo.

Crna točka na nebu počela se povećavati. Jastreb više nije jedrio. Spuštao se poput kamena.

Ptica je pala dvadesetak koraka daleko od Spadea, udarivši o kamenito tlo.

— Onda, kažeš da si konja kupio, je li? — vrati se Spade kritičnoj stvari. — Moje mišljenje o tome već ti je poznato. Nemoj da te uhvati John Morgan. S takvim momcima on ne gubi vrijeme. Meni je svejedno, mladiću, ali dao bih ti ipak dobar savjet. Morgan može lako preboljeti ovakvu životinju. No ne voli krađe, pogotovu ne na svom ranču. Penji se u sedlo, mladiću, i jaši. Jaši i ne zaustavljaj se prije negoli ždrijebac lipše pod tvojom stražnjicom, ili

tako dugo dok ne padneš s nje-
ga bez svijesti.

– Spade, takvi mi savjeti nisu
potrebni. Ali bilo bi najbolje da
nestaneš prije negoli ti štogod
zamjerim. Moj kolt ima šest ko-
mora i sve su pune.

– Nemoj reći! – podsmjehne
se Spade, prebaci pušku preko
ramena i krene kao da je u šet-
nji.

Nije se okrenuo ni onda kad
se počeo spuštati u dolinu.

Čudak, mislio sam.

Podilazio me neki neobičan
nemir.

Jahao sam dalje.

U jednomu je taj Spade imao
pravo: ako me Morgan uhvati,
nagrabusio sam. Rančera sam i
ja tako procijenio. Od njeđa se
može dobiti mnogo, ali mora se
tražiti. Tko nešto uzme na svoju
ruku, stradao je.

Ždrijebac se prilično osvježio
i dobro se penjao. Podvečer je
uska staza izišla na širok put,
na kojemu se nalazio čak i pu-
tokaz.

Boja je izbljedadila i ljuštila se,
no moglo se raspoznati:

•Hotdog City – dvanaest ki-
lometara•

Tih dvanaest kilometara htio
sam još prijeći. Takav grad u
brdima uvijek nudi priliku da
se dođe do kojega centa. Možda
bih mogao prodati vinčesterku.
Nije mi bila potrebna.

Čudan lovac imao je još jed-
nom pravo: nisam bio čovjek od
oružja i nisam to želio postati.

Sunce je već zašlo za Rockie-
je kad sam ulazio u Hotdog Ci-
ty.

VI

Na putu iz Iowe u Kolorado
vidio sam više gradova, no nije-
dan poslije zalaza sunca nije
bio tako pust kao Hotdog City.

Neobično ime za ljudsko gni-
jezdo.

Jedino svjetlo što je svijetlilo
na vanjskoj strani označavalo
je salun. Bio je još otvoren. Sve
ostale trgovine bile su već za-
ključane.

Sjahao sam pred salunom i
privezao konja.

Kroz prozor sam vidio da se
unutra jedva što zbiva. S kol-
tom za pojasom i s vinčester-
kom u lijevoj ruci ušao sam u
veliku prostoriju.

Vlasnik i tri jedina gosta jed-
nako su se iznenadili.

– Ponovo se zaratilo? – Pi-
tao je jedan podsmješljivo, upo-
zoravajući na moje oružje.

Stao sam odmah kod vrata.

– Piće? – pitao je čovjek iza
pulta.

– Kako se uzme – rekoh –
jer ne mogu platiti u gotovu.

– To se vidi na tebi – javio
se čovjek koji mi se nije svidio
na prvom koraku. – Ovo nije
ubožnica ili prenoćište za skit-
nice. Hej, hoćeš li odraditi gut-
ljaj u kuhinji, ili nećeš?

Prišao sam nekoliko koraka,
trudeći se da se ne obazirem na
momka. Na užoj strani pulta
naslonio sam lakat i stavio vin-
česterku pred sebe.

– Što bi mogla vrijediti?

Saluner je odmah pokazao
zanimanje za pušku.

– Odakle ti ta stvarca, stran-
če?

– Je li to važno?

– Pa, nije, ali rado bih znao. Oružje je još novo. Čini se da još nije omirisalo barut.

– Tako nešto – rekoh. – Stvarca me samo smeta. Radije se oslanjam na svoj kolt. Ako nekome treba začepiti gubicu, on je spretniji.

– Koga se to tiče? – Pitao je susjed.

Gazda je odmahnuo rukom.

– Chrasher, popij viski na račun kuće i šuti. Može se dogoditi da sa strancem sklopim posao.

– Zovem se Chuck Hammer – rekoh.

– Dobro, Chuck. Onda, što si zamislio, koliko želiš dobiti za nju? – pokaže saluner prema puški.

– Znam samo koliko sam je platio. Nova je novcata. Recimo da bi išla za dvije trećine.

– Dvije trećine čega?

– Kupovne cijene, dakako.

– Do vraga, nisam imao pojma koliko se mora dati za vinčesterku.

– Aha. Da vidimo – reče saluner i pride s čašom i bocom.

Dobio sam piće, i to je upozoravalo na to da bi se posao mogao sklopiti. Odmah sam bio rekao da nemam novca.

Oštar viski godio mi je već zbog toga što poodavno nisam ništa gutnuo. Nisam bio ljubitelj alkohola, ali s vremena na vrijeme volio sam popiti koju čašicu.

Dok sam pio, saluner je pažljivo razgledao oružje. Zavirivao je u cijev, iskušavao obarač i polugu za punjenje, a onda je dugo promatrao mjedenu pločicu na poliranom kundaku.

– Opres – rekoh – stvarca je puna!

– Puna a nije upucana? – gundao je brbljavac pokraj bara. – Čekaš osobit cilj, ha?

– Puška se prodaje živu čovjeku – rekoh.

– Ja bih je uzeo kad bi bio siguran da je s njom sve ispravno – reče vlasnik saluna. – Imaš li račun ili kakvu potvrdu?

– Možda – otegnuo sam. – Možda negdje u džepovima ili na konju. Je li to tako važno?

– Mladiću, to je važno kao Litcholnova slika na dolarskoj novčanici. Jesi li mutav ili se samo pretvaraš? Ova je vinčesterka rijetkost. To je 73, ili kako je već tko naziva. Jedna od tisuću. Ručni rad do zadnje malenkosti. Takav se komad ne prodaje, jer se ne može više kupiti. Moram znati odakle ti, mladiću, inače bih se mogao ofuriti.

Uzdahnuo sam.

– Dakle, dobro, vinčesterku nisam kupio. Dobio sam je na pokeru, pod račun.

– Tko ju je izgubio?

– Jedan momak dolje u Burlingtonu.

– U Burlingtonu, u Iowi?

Kimnuo sam.

– Ako je to točno, uzeo bih je. Ali Iowa je daleko...

– Što misliš, Bill, zašto je ta skitnica odabrala baš Iowu? Zašto je momak baš ondje dobio tu pušku? – umiješao se čovjek kojega je saluner zvao Crasher.

– Mister – rekoh – spomenuo sam svoje ime. Ja nisam skitnica. Što mogu protiv toga što trenutno nemam novca?

– Reci da si na putu, da upravo ideš preuzeti bogato nasljeđe – rugao se Crasher. – Bill, ne bih se paćao u to. Bolje je izgubiti jedan viski. A najbo-

Ije bi bilo da momka izbaciš. Možda tad ispadne iz kojega džepa deset centi. Bude li potrebno, vrlo ću ga rado okrenuti glavačke.

— Oprez, mister! — rekoh opominjući.

Crasher se smijao.

— Izbaci ga, Bill — zahtijevao je. — Hoću piti svoj viski u miru. Je li mi potrebno da me opominje protuha?

Činilo se da se Crasher ozbiljno naljutio. Vlasnik saluna neodlučno je mahao glavom.

— Meni stvar također nije sasvim čista, ali vinčesterku 73 ne možeš dobiti svaki dan. Chuck, reci koliko tražiš pa da razmislim do jutra.

— Cijena?

Što je trebalo da kažem? Nisam znao od čega do pođem.

— Ovaj — rekoh — momak za stolom dugovao mi je na kraju dvjesta dolara. Možda koji komad više.

— Dvjesta? To je previše — reče Bill ne oklijevajući.

— Spomenuo sam dvije trećine iznosa, je li? Svatko mora imati nešto od posla. Dajem je za stotinu i pedeset.

— Sto!

— Premalo — rekoh, sad već sigurnije.

Do vraga, tko bi mislio da stvarca toliko vrijedi. Mislio sam pri tom na Johna Morgana. Pogodit će ga nestanak toga skupocjenoga oružja. To nisam htio učiniti.

Mislio sam da se takva vinčesterka može dobiti za nekoliko dolara.

— Nudim sto pedeset — reče odjednom Crasher. — Na ruke. A ti ćeš mi potpisati potvrdu da je oružje bilo tvoje pošteno ste-

čeno vlasništvo. Stvar je obilježena brojem. Uvijek se može utvrditi tko je bio prvi kupac, a zatim trag vodi do zadnjega.

Oh, prokletstvo, situacija ja postajala sve gora.

— Mister, vama je ne prodajem — reče čvrstim glasom. — Mislím da ću je radije zadržati. Gazda, kako ćemo urediti račun za piće? — Okrenuo sam se prema vlasniku. — Trenutno zaista nemam u džepu ni centa.

U vlasnikovim očima počelo je sijevati.

— Mladiću, ne poštuješ pravila trgovine. Ponudio si mi pušku za stotinu četrdeset dolara. Imam svjedoke. Mogu je dakle u svako vrijeme kupiti za tu cijenu, ako želim. Mogu je zatim preprodati Crasheru i za pet skundi zaraditi deset dolara. Je li li tako, Crasher?

— Na dlaku, Bill!

Ponovo sam se našao u škripcu. Do bijesa, niti sam htio, niti znao, niti smio prodati vinčesterku. Takvu pušku nikad ne bih mogao nabaviti da je vratim Johnu Morganu. A upravo sam to namjeravao.

Htio sam nadoknaditi čitavu štetu čim nađem posao i zaradim novac. Pribaviti jednu od tisuće vinčesterki, napravljenu pažljivom majstorskom rukom, bilo je uistinu nemoguće. Zato je banda tako silila da se zaključí posao. Odjednom se više nisu spominjali osobiti znaci.

— Plati svoje piće! — prijetio je vlasnik saluna. — Plati ili daj залог.

Pokazao sam na revolver za opasačem.

Vlasnik se nasmijao.

— Takvih pucaljki imam u podrumu pune sanduke. Tko

god ne može platiti, ostavlja mi takav komad željeza. Dragi moj, to ne bi uzeo nitko. Nemaš ništa drugo?

— Vani je moj konj. No ne bih ga ostavio ovdje zbog pišljivih deset centi.

— I ne moraš. Plati piće i gubi se!

Chrasher je prišao prozoru i pogledao van.

— Pretjeruje — rekao je hihocući. — Ne vidim nikakvoga konja. Vani je hrpa pasje hrane na četiri krive noge. Raga je škiljava osim toga.

Vlasnik saluna ispružio je ruku.

— Deset centi, momče! Plati, uskoro zatvaram.

— Do vraga, nemam novca. Osim toga, ako se ne varam, bio sam pozvan. Crasher je također dobio piće na račun kuće.

— Slušaj me dobro, žicar! Hank Crasher moj je prijatelj, a ti nisi. Hank Crasher može platiti. Ti ne možeš. Hank Crasher je uvijek dobrodošao...

— A ja nisam — rekoh. — Pretpostavi, čovječe, da sam to već opazio.

— Hoćeš li platiti ili nećeš?

Posegnuo sam za vinčesterkom. Uhvatio sam je za cijev. Vlasnik se također požurio, no on je uhvatio za držak. Otimali smo se za pušku, trzajući lijevo i desno.

Crasher je prišao i spremio se da pomogne prijatelju.

Prokleti lopovi uprli su sve snage da otmu pušku. To nisam smio dopustiti. Vinčesterka pripada Johnu Morganu.

Žestoko sam se borio.

Odjednom sam dobio udarac u slatku, od kojega sam zatetu-

rao. Pucanj sam čuo tek kad sam počeo padati na pod.

Bio sam pogoden. Događaje sam registrirao veoma usporeno. Vrijeme kao da se izdužilo.

Sve je postalo neobično. Bol nisam osjećao. Od glave nadolje širila se neka uzetost koja je ovladavala tijelom.

Polako, kao da se gasi svjetiljka za svjetiljkom, pred očima se zgušnjavala tama.

Još su me služile samo uši.

— Prokletstvo — rekao je netko, vjerojatno Crasher — Billy, ustrijelio si ga. Bit će neprimliko.

Probudio sam se. No to nije bilo buđenje kao poslije okrep-ljujućega sna, nego mučno osvještavanje.

Lijeva me strana boljela do rebara. Sa svakim udisajem kao da se tijelom širila nova bol.

Oko mene još je bila tama. Ništa nisam vidio. Kad sam osluškivao, čuo sam samo kucanje svoga srca koje je pravilno radilo.

Osjetila su funkcionirala. Mirisao sam nešto žestoko. Na jeziku sam osjećao nešto bljutavo.

Kad makar ne bi bilo te reske boli na lijevoj strani.

Nisam se usudio pokrenuti udove da ne pogoršam stanje.

Potpuno sam izgubio osjećaj za vrijeme. Ležim ovdje satima ili možda danima. Prolaženje vremena pokazivala mi je jedino žed.

Suh jezik lijepio se za nepce. Osjećao sam ga kao strano tijelo u ustima. Nabrekao je, odrvenio.

Nipošto da stane dan.

Iznad sebe čuo sam šumove. Netko je hodao. Tu i tamo kao da su se micali stolci ili nešto drugo, tko zna.

Žed me počela jače mučiti negoli bol na lijevoj strani.

Odněkud sam doduše dobivao svjež zrak. To mi je pomagalo i godilo. Hladilo mi čelo. No žed je ostajala.

Između pomračivanja, buđenja i novih nesvjestica proveo sam u svomu tamnom zatvoru cijelu vječnost.

Na trenutke mi se činilo da ispaštam nedjela što sam ih počinio, oštećujući nedužne i dobre ljude.

Možda je sudbina htjela da se to dogodi, da napokon shvatim kako je loš put kojim sam krenuo.

Dao bih se objesiti samo kad bih prije dobio vode...

Krv od koje je košulja postala kruta poput kartona nije me toliko zabrinjavala kao mučan osjećaj da sam zatvoren.

U nemoći padale su mi na um lude misli. Jesam li u mrtvačnici? Drže li me mrtvim?

Hladnoća i neprestan propuh govorili su tome u prilog. Ali odakle onda reski miris? Tko bi u mrtvačnici uskladištavao pivo?

Pivo...

Munjevito se u meni proširila misao da ležim u podrumu, negdje ispod saluna, gdje se čuva pivo.

Vjerojatno su mislili da sam mrtav i dovukli su me ovamo vlasnik saluna, Billy i onaj Crasher. Bili su sigurni da sam skitnica koja prodaje ukradenu vinčesterku.

Takav čovjek može nestati. Nema nikakve opasnosti. Nitko

ga nikad neće tražiti. On je ničiji i svačiji. Najmanje je u srodstvu sa zakonom.

Ali nisam bio mrtav. Čak sam znao da čovjek ne odlazi lako u smrt. Klipani se varaju.

Polako i oprezno, da se rana ne otvori i ne prokrvari, okrenuo sam se na trbuh i počeo puzati, pedalj po pedalj, prema mjestu odakle je dopirao jak miris piva.

Na kraju sam napipao bačvu. Kotrljala se preda mnom. Bila je dakle prazna. Ali ne tako prazna da se na otvor ipak ne bi nešto iscijedilo.

Halapljivo sam lovio ustima svaku kap kako bih ovlažio jezik da se ponovo može pokrenuti, da me ne guši. Žed nisam utažio, ali bilo mi je lakše i glava se počela bistriti.

S mnogo muke okrenuo sam se na bok i onda se nekako dobio na koljena. To me stajalo vrtoglavice.

U salunu iznad mene kao da su postavljali stolce oko stolova. Netko je meo pod.

To je značilo da je rano jutro. Noć sam proležao ovdje gdje jesam.

No je li to bila samo jedna noć? Mogao sam biti onesviješten i dva dana...

Svakako, nisam se smio predati. Kad mi nitko ne dolazi u pomoć, moram si pomoći sâm. U klečećem položaju raskopčao sam košulju. Morao sam biti oprezan, da skoreni dio ne otrgnem grubo s rane, koju sam htio previti.

Nisam uspio. Rana se odmah otvorila. Topla krv počela se slijevati niz tijelo. Pozlilo mi je od bola i očaja.

Košulju sam imao u rukama, no nije bilo snage da je razderem. A krv je kuljala iz rane i morao bih je brzo zaustaviti. Prijetila je opasnost da iskrvarim.

Zubima sam načio platno i nekako oderao komad. Poslije toga išlo je lakše.

Krpe sam položio pokraj sebe, nadohvat ruke. Komad mekanoga platna koje nisam mogao razderati pritisnuo sam na ranu i onda sam to vezao što sam bolje mogao.

Taj me posao iscrpio. Odmorio sam se, spustivši se na zdravu stranu.

Poslije toga, možda nakon jednoga sata, počeo sam istraživati svoj zatvor.

Puzao sam četvoronoške.

Utvrдио sam da se ovdje ne nalazi samo bačva koju sam otkrio idući za mirisom. Bilo ih je više, složenih poput zida.

Moja bi žeđ nestala kad bih uspio izbiti čep na bačvi.

Nož i kolt nisu bili uza me, to mi je oduzeto. Bilo mi je potrebno nešto tvrdo za izbijanje čepa.

Ništa takvo nisam našao, iako sam pretražio čitav kameni pod. U međuvremenu privukao sam se na tamu, koju je presijecao samo tanak svijetao trag kroz pukotinu vrata što su vjerojatno vodila u gornje prostore.

Taj tračak nije razrjeđivao mrak, ali pomogao mi je da se orijentiram.

Moram otvoriti jednu bačvu, svejedno je kako. Najprije sam to pokušavao izvesti prstom. Nagnječio sam ga i prijetila je opasnost da ga slomim. Nije išlo.

Napokon mi je sinula spasonosna zamisao. Izvukao sam opasač i počeo u čep gurati dugačku iglu kopče. Udarao sam je pesnicom kao čekićem. Slabo sam napredovao.

Ipak je počelo šištat. Opazio sam hladnu pjenu kako se prelijeva preko šake i počeo sam je lizati.

Još jedan pokušaj i čep je potisnut u bačvu.

Pod jakim pritiskom šiknulo je pivo. Postavio sam glavu pod mlaz i pio, pio, pio...

Od glave do pete bio sam mokar. I dalje sam se oblijevao. Pa što onda? Naposljetku sam utažio žeđ. Moje se stanje brzo poboljšavalo.

Bilo je podne, po mojoj procjeni, kad su se promijenili šumovi gore u salunu. Okupljali su se gosti.

Dotad se nisam usuđivao otvarati vrata na stubište. Bojao sam se da se ne suočim s osvetoljubivim vlasnikom saluna.

Nije bilo sumnje, klipani me smatrao mrtvim. Vjerojatno me zato sakrio ovdje u podrumu. Samo tko je tvrda srca može prepustiti nemoćnoga čovjeka samome sebi.

Vlasnik i Crasher namjeravali su očito da me maknu sljedeće noći pod zaštitom tame. Da me odvuku nekamo i zagrnu me pod zemlju.

Do večeri moram prikupiti toliko snage da se maknem sâm, da pobegnem.

Gore je vladao velik promet. Galama bijaše takva kao da su se ljudi svađali.

To sam morao provjeriti.

Puzao sam prema svijetlom tragu i privukao se vratima. S

mukom sam se podigao do kva-
ke i pritisnuo je. Oprezno sam
odškrinuo vrata koja srećom
nisu bila zaključana.

Vidio sam strme drvene stu-
be što vjerojatno vode u prosto-
riju iza točionice. Glasove sam
sad čuo mnogo razgovjetnije.

Pištanje i šištanje bačve u po-
drumu prestalo je. Ispraznila
se. Pod bijaše prst debelo pre-
plavljen pivom. Svaka moja
kretnja oglašavala se kao šljap-
kanje.

Odavno već nisam bio žedan.
Zato me miris piva počeo izlu-
divati.

Gore bijaše u toku žestoka
svada. Razumio sam svaku ri-
ječ.

— Prokletstvo, kad vam ka-
žem, ne znam gdje je. Koliko
puta moram to ponoviti? Bio je
ovdje, popio je čašicu i odjahao.

Ne svađaju li se ti gore oko
mene?

Osluškiavao sam dalje. Prepla-
šio sam se kad sam prepoznao
drugi glas. Bio je to John Mor-
gan.

— Billy, znate me kao i ja vas.
McNiven nije imao kod sebe ni
centa. Čime je mogao platiti pi-
će?

— Nisam ga naplatio. Častio
sam ga.

— Hm. Ali zacijelo je bilo i
drugih gostiju koji bi to mogli
potvrditi.

— Nije bilo žive duše, kad
vam kažem.

Pitao sam se zašto laže vla-
snik saluna. No odgovor je le-
žao na dlanu. Bio je uvjeren da
sam mrtav. On i Crasher. Ali bi-
la su prisutna još dvojica, koji
se nisu miješali u naš razgovor
i posao. Što je s njima? Zacijelo

su bili prisutni i onda kad sam
dobio metak u slabine...

— Billy, lažete! — rekao je
John Morgan. — Bezočno laže-
te! Sa mnom je moj predradnik
Chet Quade. Vi znate da je on
ujedno zamjenik šerifa. Trenut-
no je za poslom u gradu. Budite
sigurni da će naći ljude koji su
sinoć bili ovdje.

Vlasnik se počeo kolebati.

— Dobro, Morgan — rekao je.
— Žao mi je što vam nisam re-
kao istinu. Bilo je ovako: taj je
momak došao k meni htio
unovčiti vinčesterku 73. Vi zna-
te što to znači.

— To mi ne morate objašnja-
vati. Oružje koje je htio prodati
pripada meni. Ali ostavimo to,
zasad. Ovoga trenutka ne tra-
žim vinčesterku nego Patricka
McNivena.

— Meni nije spomenuo to
prezime. Rekao je da se zove
Chuck Hammer.

— Bio je to McNiven! Leroy
Spade sreo ga je nedaleko oda-
vle. A iz grada nije izišao. Našli
smo njegova konja u blizini i či-
ni mi se da ste vi životinju od-
vezali i potjerali je u noć.

— Morgane, drsko me sum-
njičite! A nemate nikakvih do-
kaza da sam išta kriv.

— Naći ću ih, Billy, budite si-
gurni! Razmislite dobro! Doći
ću ponovo za jedan sat zajedno
sa Chetom Quadeom. On je
ovlašten da hapsi. Može se do-
goditi da se ovaj salun zatvori
jer će gazda sjediti u zatvoru.

Čuo sam kako John Morgan
korača prema vratima.

Gore je zavladao mir.

Uskoro su se začuli koraci ni-
za strme drvene stube. Sad je
sve svršeno, mislio sam.

Ako me taj čovjek nade živa, mora me ubiti.

* * *

Bio sam ranjen, jedva sam se mogao pokretati i nisam imao oružja. Kako sam god brzo mogao, odmaknuo sam se od vrata. U podrumu je sad bilo više svjetla.

Odvukao sam se do bačava na suprotnoj strani. S punima nisam mogao ništa početi. Bile su preteške za moje bijedne snage.

No ovdje su bile dvije prazne bačve, jedna otprije a druga što se ispraznila kad sam izbio čep.

Preostalim snagama uspen-trao sam se na pune bačve i privukao jednu praznu.

Vlasnik saluna zastao je na pragu i čudio se kako to odjednom vonja po pivu. Očito nije mogao zamisliti kako se to dogodilo.

Stajao je između vratnica i gundao nešto u bradu. Zatim je ušao.

Poplavljeni pod nagnao ga je na psovke. Psovao je kao kočijaš nad zdrobljenim kolom i lamatao rukama.

Promatrao sam ga prilično dobro skriven. Oružja nije imao, no u ruci je držao smotan komad užeta.

Billy se ponašao kako sam očekivao. Tražio me. Znao je da moram biti u podrumu, ali očekivao me, po svemu sudeći, na istomu mjestu. Zbunjivalo ga je što me nema. Jer mrtvaci se ipak ne miču.

Trackao je po pivu i ogledavao se. Nije me opazio. Mislim da ga je veoma zaokupljala misao, zašto se otvorila pivska bačva.

Tako je došla moja prilika. Billy je stajao zamišljeno na dva koraka.

Prikupio sam sve snage, uhvatio praznu bačvu, podigao je iznad glave i iz istoga sam je zamaha bacio na vlasnika saluna.

Billy se iznenadio kao da ga je pogodila munja. Pao je poput potpiljenoga stabla.

I meni su se smekšala koljena. Iscrpio me napor.

Kliznuo sam na pod no nastojao sam zadržati svijest.

John Morgan je rekao da će se vratiti zajedno sa Chetom Quadeom.

Do toga trenutka morao sam izdržati, svejedno je kako. Ako vlasnik saluna prije toga pokaže namjeru da ustane, moram ga još jednom srediti pivskom bačvom.

John Morgan i Chet Quade bili su moj spas. Kad bi me vlasnik ostavio na životu, riskirao bi dugu zatvorsku kaznu. To mu je John Morgan već obzna-nio.

Možda je John Morgan tako izrazio sumnju da me Billy nekamo tutnuo i sakrio.

Svakako, sa čežnjom i zebnjom čekao sam povratak dvojice ljudi koji bi me mogli spasiti.

Do vraga, napokon sam bio načistu s tim kako će život teći dalje. Bio sam slab, teško ranjen, smlavljen. Ali mozak je opet radio punom bistrinom.

Moj je put bio zacrtan.

Htio sam preuzeti kaznu i izdržati je. Neka je onolika koliko određuje zakon, kojemu ću se pokoriti. Htio sam priznati krađu vranca i objasniti zamjenu konja u blizini Hutchinsona.

Kako je rekla Mary-Lou: ljudi od zakona ne moraju samo prikupljati ono što optužuje, nego također moraju poduzeti sve da se dokaže nedužnost.

U mojem slučaju to neće biti lako.

Ako John Morgan i odustane od tužbe zbog krađe različitih stvari, još mi ostaje na teretu ubojstvo Percyja Donnovana.

Moja je jedina nada bila da je možda u međuvremenu naden pravi ubojica.

Oslanjao sam se na tu nadu. Sve ostalo dalo bi se podnijeti.

Štetu sam mogao nadoknaditi. Mogao sam na ranču Skull raditi bez naknade, čim bih odslužio zatvorsku kaznu koju ću dobiti za krađu konja u Council Bluffs.

Sve bi se moglo srediti ako mi ne prišiju ubojstvo Percyja Donnovana. Ako se to dogodi, čekaću me vješala.

Vlasnik saluna je uzdahnuo.

Moram priznati, spopao me bijes. Taj me čovjek htio lišiti glave. Kad je mislio da sam mrtav, strpao me ovamo u podrum. Zatim je uporno lagao Johnu Morganu da me častio pićem i da sam otišao nekamo.

Lagao je jer je htio da nestanem zauvijek.

Zato je drugi udarac pivskom bačvom ispaio prilično žestok.

Billy se bez glasa ponovo skljkao na preplavljen pod i opružio se. Kleknuo sam pokraj njega i prislonio uho na prsa. Srce je kucalo. Disao je.

Do bijesa, nisam ga htio ubiti. Trebalo je samo da bude onesviješten tako dugo dok se pojave John Morgan i Chet Quade.

Neka me oni tad odvedu i predaju zakonu.

Zelio sam da se napokon vrati red u moj život.

Billy je neko vrijeme bio u zemlji snova. Razmislio sam i zaključio kako bi najbolje bilo da se odvučem do stubišta. Makar to. A valjalo je pokušati ne bih li se mogao i penjati.

Strijelna rana na mom boku krvarila je. Smočio sam se na podu i slab je povez propuštao.

Do vrata je išlo prilično lako. No čim sam ugledao strme stube, napustila me odvažnost. Nikad neću stići na vrh...

Ipak, sam pokušao. Svladao sam nekoliko stuba, ali zatim sam se opet skotrljao dolje.

Vjerojatno sam se tad onesvijestio.

Ničega određenoga ne mogu se sjetiti, ništa nisam zapamtio. Mučili su me snovi, stražna priviđenja, neopisivi užasi. Osjećao sam se kao da sam lebdio u bujilu.

Danas mislim da je tako i bilo. Tih sam dana bio bliži smrti negoli životu.

Probudio sam se i još sam mislio da sanjam. Ležao sam u krevetu. Pokraj mene stajao je bradat čovjek dobrodušna lica i promatrao me.

— Ljudi, imate ga — govorio je. — Sad pripada vama. Njegužite ga, dajte mu lijekove koje sam donio...

Javio se dubok, sonoran glas:

— Hvala, doktore! Zaista je lijepo što ste se potrudili da prijedete taj dugi put do nas.

Bio je to glas Johna Morgana.

Liječnik se oprostio.

I drugi su izašli. Samo je jedan ostao kod mene. Više nisam razumio svijet. Ostala je Mary-Lou...

VII

Deset dana prošlo je prije negoli sam mogao napustiti krevet. Na slabinama sam još imao povoj. Metak iz vinčesterke prodro je duboko u meso i samo pukim slučajem nije ozlijedio koji važan organ. -

Omršavio sam. Kad sam se prvi put pogledao u zrcalu, bio sam blijed i ispijen.

Mnogo je toga prohujalo preko mene.

Znao sam da moram pred sud, čim se budem mogao držati na nogama.

Bio sam zadovoljan što je tako i želio sam da suđenje prođe što prije, da se napokon nađem u jasnim odnosima sa svijetom i ljudima koji su ga tvorili.

Ne može se vječno živjeti pod opterećenjima kakva su bila moja.

Na ranču su prema meni bili pažljivi, iako malo suzdržani, osobito oni u domaćinskoj kući u kojoj sam bio smješten.

Bili su to John Morgan, njegova kći, Chet Quade i stari general Carrington.

Kao po nekomu tihom dogovoru, o mojim se činima nije govorilo, osim što mi je gazda rekao kad bi trebalo da bude suđenje.

Ništa nisam pitao nikoga. Što da mi ti ljudi kažu? Sâm sam zapaprio juhu, sâm moram kukati.

Razmišljanje mi nije pomagalo samo u jednomu: kako se dogodilo da me smjestite u gazdinoj kući? Na ranč sam došao kao kovački pomoćnik, a otišao sam kao kradljivac.

Čak i Chet Quade ponašao se prema meni ljubazno. Sve u

svemu, u kući sam bio kao cijenjeni gost.

Pri tom sam ja bio onaj koji je toliko toga morao popraviti. No svaki put kad bih počeo o tome, tema se mijenjala kao slučajno.

Puštali su me i van. Kad sam mogao napustiti krevet na nekoliko sati, šetao sam sa psom po dvorištu.

Lee bijaše još mlad, ali dobro dresiran. Hodao je uz nogu i nije me puštao s vida. Jesu li mi dali psa da ne bih pokušao pobjeći?

Bilo kako bilo, za četiri dana trebalo je da počne suđenje. U međuvremenu sam ojačao dovoljno da me odvezu u Golden City, gdje je taj put zasjedao sud.

Grad sam gledao drugim očima negoli prije.

Bio je to grad kopača zlata, no djelovao je iznenađujuće čisto, njegovano. Bilo je u njemu nekoliko saluna i plesnih dvorana, koje su u to doba dana bile još zatvorene.

Za suđenje je korištena stražnja prostorija najvećega gradskog saluna.

Malo je ljudi prisustvovalo suđenju, što mi je bilo i te kako po volji. Nikad još nisam stajao na mjestu okrivljenoga i ne bih volio da to vidi mnogo ljudi, da saznaju kako sam se loše ponašao.

Nisam također htio da sve to slušaju ljudi s ranča Skull, ali oni su sjedili u redu iza mene: gazda, njegov predradnik, Mary-Lou i general Carrington.

Ja sam bio ispred njih, na izdvojenom mjestu.

Pomoćnik šerifa Georgea Rockwella, koji je također bio

prisutan, pozvao nas je da ustanemo kad je ušao sudac.

Sudac se zvao McCloud. Bio je postariji čovjek. Ostavljao je dobar dojam. Barem što se mene tiče. Djelovao je tako da optuženi nije morao drhtati.

Suđenje je počelo.

Ponovo smo smjeli sjesti. Sudac je listao svoje papire.

– Danas imamo – govorio je – različite slučajeve, ali svi se oni odnose na jednoga okrivljenika, na Patricka McNivena iz Davenporta. Imam li pravo što se tiče imena i prezimena?

Dakako, sve se odnosilo na mene.

– Časni suče – rekoh – točno je. Rođen sam u Davenportu.

– Dobro. Počinjemo čitanjem optužnice.

Sudac je ponovo listao svoje spise. Loše sam se osjećao. Papira je bila cijela gomila.

– Posrijedi je krađa konja, počinjena u gradu Council Bluffs, država Iowa. Tamošnji me sud opunomoćio da o tome sudim ovdje. Slažete li se, mister McNiven?

Oslovio me »mister«. Bio sam na suđenjima na kojima se prema optuženima nije imalo toliko obzira.

Ustao sam.

– Razumljivo, časni suče!

– Sjednite, McNiven. Vi ste pod imenom Chuck Hammer radili kod trgovca u Council Bluffsu?

– Da, kod Percyja Donnovana. Ja...

– Hvala, to je dovoljno. Htio sam samo da mi to potvrdite. Priznajte li da ste na dan smrti mistera Donnovana, ispred sa-

luna Moonglow u Council Bluffs, uzeli vranca i na njemu odjahali iz grada?

Zatresao sam glavom.

– Bilo je ovako, visosti – počeo sam. – Kad sam Percyja Donnovana našao obliivenoga krvlju u krevetu, uzbudio sam se i više nisam znao što radim. Mislio sam samo na jedno: bježati iz toga grada. Prepao sam se. Izgubio sam se.

Sudac je trljao bradu.

– To se može shvatiti, Mc Niven. Neugodna situacija. Ali zbog toga se ne uzima tudi konj.

– Nisam bio svjestan ničega, vaša visosti...

– Aha, dobro. Idimo dalje. S tim ste ždrijepcem krenuli prema zapadu?

– Tako je. Došao sam blizu Hutchinsona. Ondje sam se odmarao. I zamijenio sam kljuse...

– To je poznato. Konj je ukraden američkoj konjici. Kradljivca smo u međuvremenu uhvatili i osudili. Već je na izdržavanju kazne.

Nisam to shvaćao.

Sudac McCloud se smješкао.

– McNiven, za to zahvalite misteru Chetu Quadeu. On je vojnoga konja doveo u Golden City i šteta je nadoknađena. Vojska nema potraživanja. Kad je uhvaćen kradljivac, sve je poravnano. Nitko nije oštećen. Vi morate biti kažnjeni zato što ste s nepravom koristili tude. Izričem kaznu od deset dolara. Jeste li razumjeli, McNiven?

Kimnuo sam.

– Na žalost – rekoh – platiti mogu tek kad ponovo nađem posao, vaša visosti.

Iza mene je netko odgurnuo stolac. Čuo sam Johna Morgana kako govori:

– Visosti, plaćam umjesto optuženoga.

Zbunio sam se. Zašto John Morgan plaća moju kaznu poslije svega što sam mu učinio?

– Prelazimo na drugu točku – rekao je sudac. – Posrijedi je namjerno nanošenje tjelesne ozljede. Prijavu je podnio mister Bill Fackler iz Hotdog Cityja. Prema njegovoj izjavi, udarili ste ga dvaput po glavi pivskom bačvom.

Netko se iza mene smijao. Bio je to Chet Quade.

Sudac je zatražio mir.

– McNiven, što izjavljujete u povodu toga? Priznajte li djelo?

– Da! – rekoh. – Branio sam se. Vlasnik saluna bacio me u podrum, a prije toga bio sam nastrijeljen. Ostavio me nemoćnoga i pojavio se tek drugoga jutra, da me ukloni.

– Odakle vam ta tvrdnja? Je li vam Fackler prijetio?

– To se nije dogodilo. Poslije njegove svade s misterom Morganom, koju sam čuo, morao sam se bojati da će me taj čovjek maknuti s ovoga svijeta. Posrijedi je bila vinčesterka...

– Je li točno da ste ga udarili dvaput? Ako jeste, onda niste bili tako nemoćni, je li?

Šutio sam.

John Morgan mogao je svjedočiti o tomu u kakvom sam stanju bio kad su me izvukli iz podruma. Ali činilo se da se on neće miješati u to.

– Budući da okrivljeni priznaje djelo – rekao je sudac a postoje olakšavajuće okolnosti, izričem kaznu za tjelesnu ozlje-

du bez umišljaja, koja iznosi dvadeset dolara. McNiven, tome valja dodati da niste u povratu. Tako je zaključen i taj slučaj, ako se ne žalite na presudu.

– Ne želim se – rekoh – ali plaćanje...

Taj sam se put okrenuo. John Morgan se smješkao.

Ponovo je ustao i rekao:

– Preuzimam plaćanje. Ukupno trideset dolara.

Pitao sam:

– Mister Morgan, zato to činite za mene?

Sudac McCloud udario je batom po stolu.

– Tišina! Prelazimo na treću, zadnju točku!

Moje je srce počelo kucati brže. Sad će me pitati zašto sam ubio Percyja Donnovana.

Zašto me sudac pustio da se mučim tako dugo? Što je tjelesna ozljeda ili krađa konja prema ubojstvu!

Bio sam napet kao struna. U grlu kao da mi se nakupilo inje. Sledio sam se.

Kao iz daljine čuo sam sučev glas:

– Riječ je o Percyju Donnovanu. Mister McNiven, moram reći da sudu nije bilo lako razlučiti stvari. U Council Bluffsu izdavali ste se za Chucka Hammera. To po sebi nije kažnjivo. Ali bez pomoći mistera Quadea i mistera..., ah, Smokyja s ranča Skull, nikad se to ne bi objasnilo.

Tako, dakle, mislio sam. Zato je Morgan plaćao moje kazne. Htio me vidjeti na vješalima, bez odugovlačenja...

– McNiven, jeste li se spremni zakleti da ste identični s tim Chuckom Hammerom, koji je

radio kao pomoćnik u trgovini mistera Percyja Donnovana?

– Jesam. Vaša visosti, ne znam od kakve je to koristi. Ali ako mi vjerujete, nisam...

– Kako da to shvatim? Što niste?

– Nisam ubio Donnovana.

Sudac McCloud se smijulio.

– To nitko ni ne tvrdi, mister McNiven! Držim da ste si to umislili, ili tako nešto. Teško je reći. Miss Morgan je izjavila da ste govorili o tom teretu i bojali se. Mogu vam reći da je mister Donovan umro prirodnom smrću. Takav je bio i izglijev krvi. Strašno, jest, strašno. Ugušio se. U vlastitom krevetu. Poštenjak, ali nije si mogao pomoći. Liječnik je rekao da to nije bila laka smrt. Pozvan je čim je slučaj opažen.

– Ovaj – zamuckivao sam – to znači da mene nitko, ovaj, nije krivio? Ne misli se da sam ubojica?

– Ako niste ubili nikoga drugoga, tako je. No moram vam raći da je oporučni nasljednik mistera Donnovana Chuck Hammer. Oporuka je valjana, ali sud mora imati jednako valjanu izjavu, danu pod zakletvom, da ste se prigodice, to jest u ovom slučaju, izdavali za Chucka Hammera. Inače Donnovanovo nasljedstvo pripada državi Iowa. A posrijedi je četrdeset tisuća dolara u gotovu, zatim roba, kuća, skladišta i inventar.

Činilo mi se da sanjam.

– Jeste li spremni dati zatraženu izjavu i onda ući u posjed, mister McNiven? – pitao je sudac.

Sto mu gromova, bio sam spreman. Za dvije minute sve je moglo biti svršeno.

Kad sam poslije toga s ljudima ranča Skull izišao van, bio sam slobodan čovjek. I imućan.

Vani sam se sa svim rukovao.

Johnu Morganu sam rekao:

– Kako da vam zahvalim, gazda? Uvelike ste me zadužili.

– No, McNiven, pretjerujete! Dobivam trideset dolara, to je točno, ali ima vremena. Sad idemo najprije jesti. Ovaj put plaćate vi. Zasad iz moga džepa!

Nisam osjećao glad, no nisam htio drugima smanjivati volju za pilom.

Potražili smo najbolji restoran u Golden Cityju. Izazvali smo prilično veliku pažnju, jer šampanjac se ne toči svakoga dana.

Kad je doneseno jelo, i kod mene se pojavio tek. Nisam htio zaostati za Chetom Quadeom koji je mogao pojesti brda dobrih stvari.

– Šteta što nije s nama Doc Smoky – mislio je Chet. – Mogao bi ovdje osvježiti svoj jelovnik.

– Što namjerate sad, McNiven? – zanimao se John Morgan kad smo bili pri desertu i kad smo pripaljivali cigarilose.

– Idete odmah u Council Bluffs?

Slegnuo sam ramenima.

– Ne žuri mi se – rekoh. – Zapravo, rado bih proveo nekoliko dana na vašem ranču, ako mi dopustite. Vi i ja morali bismo još razgovarati.

– To možemo i ovdje. McNiven, ovdje smo svoji. Vas zacicjelo muči vinčesterka, ako imam pravo? Ne uzimajte to toliko k

srcu. Vratio sam oružje od Billa Facklera i ništa nisam dalje poduzimao. Dugujete mu deset centi za piće, i to je sve. Chet i ja iscijedili smo iz njega sve što smo htjeli znati. Kad smo bili gotovi, Billa je jamačno mučila jaka glavobolja.

John Morgan se smijao.

— Žao mi je što se sve to dogodilo. Bio sam u nevolji i nisam znao što da radim, niti što činim. Zato sam ukrao pušku i namirnice.

— Sve je sad kako valja, McNiven. Znam da ste počeli razmišljati kad ste čuli koliko je vinčesterka vrijedna. Niste tako loš momak kako ste sami mislili. Zar biste inače zaradili metak kad ste htjeli spasiti to rijetko oružje?

— Vrlo ste dobrohotni, mister Morgan. Zahvaljujem za razumijevanje.

— Čovjek koji osjeća da je sateran u škripac, kako ste mislili vi, ne može postupati drukčije. A što se namirnica tiče, bili ste jedan od naših ljudi i imali ste pravo na opskrbu. Jedino što ste u vreću strpali koješta! Što ste namjeravali, na primjer, s hrpicom starih potkivačkih čavala?

Svi su se smijali. S olakšanjem sam im se pridružio i ja. Tad sam se sjetio ždrijepca.

— Konj... — rekoh. — Dobili ste za nj samo osam dolara i dvadeset pet centi.

— Više! Jedan dolar dugovao sam vam za dan rada u kovačnici. Na kraju, i vaš je kolt neka vrijednost. Moj mi je, dakako, draži, i sreća je što sam ga dobio natrag.

— Govorite — umiješao sam se — kao da me branite pred

sudom. A mnogo je bilo razloga da me tužite. Zašto to niste učinili?

— To je posebna priča, McNiven. Imao sam dobre razloge. Ali tu će vam priču ispričati čovjek koji je u njoj jedan od glavnih likova. Chet Quade...

* * *

— Quade? — ponovio sam. — Pa on me nagnao u paniku. Bježio sam i onda čuo topot njegova konja. Mary-Lou, mislim, miss Morgan, došla mu je u susret. Čuo sam kako razgovaraju. Quade je rekao nešto u tom smislu kako mora brzo na ranč jer ima važnu vijest. Šerif u Golden Cityju kipi od ljutine. Događaj u Council Bluffsu imat će velikih posljedica.

— Tako? — umiješao se Chet Quade. — Hm, zapravo ste dobro čuli — smješkao se. — Ili nije bilo posljedica? Nasljedstvo vrijedno više od četrdesetak tisuća dolara... To sam vam morao brzo javiti. Šerif Rockwell ljutio se što vas nitko nije mogao naći. O svemu sam pričao Mary-Lou. Ali vi ste shvatili drukčije, je li?

— Jeste. Zato sam panično bježao.

— Poslije razgovora s Chetom svi smo to znali. McNiven, zato nitko nije uzimao za zlo ono što ste činili. Tražili smo vas, na žalost našli smo vas kad je bilo kasno. Da nije bilo Cheta Quadea, ne bismo vas otkrili u Hotdog Cityju. Slutio sam... — reče John Morgan i potegne dim, duboko zavaljen u naslonjač.

— Razumijem, razumijem, sve je jasno — zamuckivao sam. — Sretan sam što je to završilo dobro.

John Morgan zatrese glavom.

– Ne, ne, McNiven, nije gotovo! Ovo je bio sam predgovor za Chetovu priču. Ona je glavna. Počinje davno i ne događa se u Council Bluffsu nego u Davenportu. Govori o dvojici, o Chetu Quadeu i vašem ocu.

– O mome ocu?

– Čovječe, pa pitao sam vas jeste li McNiven iz Davenporta – objašnjavao je Quade. – Vaš otac ubraja se među ljude kojima u svom životu mnogo dugujem. Htio sam mu to nekako vratiti s vama, McNiven. Zato sam uredio stvar s kavalerijskim konjem, kako je najbolje išlo. Bila je to sitnica u usporedbi s onim što je vaš otac učinio za mene.

Morao sam priznati da nisam o tome imao pojma.

– Bilo je to vrijeme – pričao je Quade – kad sam još živio divlje. Bio sam revolveraš, strijelac koji je radio za novac. Nisam imao izbora. Rat je prošao a mješanac kakav sam ja nije se nigdje mogao skrasiti. Gonili su me iz grada u grad, poput šugava pseta.

– U Davenportu – nastavio je Chet Quade – htjeli su me osuditi zbog pucnjave u kojoj uopće nisam sudjelovao. Tražila se žrtva, čovjek kojemu bi sve mogli natovariti na glavu. Dospio sam pred sud s velikom porotom. Dvanaestorica! Kao cijenjen građanin, među njima je bio i vaš otac.

– I?

– Mnogo poslije toga saznao sam da je jedino on vjerovao u moju nedužnost. Normalno je da u javnost ne dopire ono što se govori u poroti, ali je jedan ipak progovorio. Bio je pijan, i

tako sam saznao da je vaš otac vodio borbu s ostalima čitav dan i pola noći. Borio se za mene. Pridobivao je jednoga po jednoga. Ustrajao je tako dugo dok sve nije uvjerio da nisam kriv. Osloboden sam...

– Quade, ako je moj otac bio uvjeren da niste krivi, morao je tako postupati. Bio je takav čovjek da nikad više ne bi mogao mirno spavati...

– Učinio je još više negoli što sam ispričao. Zaposlio me i tako me izvukao iz močvare u kojoj sam zaglibio.

– To je zacijelo bilo kad sam u Dubuqueu naukovao u trgovini. Otac mi nikad nije pričao o ovome što sam čuo od vaš, Quade.

– Bio je jedan od malo ljudi koje poštujem iz dna duše, McNiven. A vi ste njegov sin. Znao sam da niste ubojica i razbojnik, nego možda čovjek kojega je pratila zla kob kao i mene. Nitko se ne može iz močvare izvući za vlastitu kosu! Za to je potrebna pomoć. Pružio mi ju je vaš otac i razgovarao sam s Johnom Morganom o tome kako bi dobro bilo da vam pomogne. Da vam pruži svoju krepku ruku. John Morgan je čovjek kova vašega oca. Naišao sam na razumijevanje.

Mary-Lou i general Carrington nisu sudjelovali u razgovoru. Carringtonovo lice bijaše ozbiljno. Mary-Lou se više nije smješkala.

Zagledao sam se u ljude oko sebe. Bili su moji prijatelji.

– Vrijeme je da polako krećemo – reče John Morgan. – Pred nama je dugačak put. Pri-

je negoli stignemo kući, bit će kasna noć.

Ustali smo.

— McNiven, ostajete li kod nakane da provedete nekoliko dana na ranču? Bit ćete naš gost.

Potvrdio sam to kimanjem. Mary-Lou je dodala:

— Chet, slažeš li se s tim? Ne bih htjela da budeš ljubomoran!

Djevojka se oslonila na Quadea i smijala se.

— Među nama je sve jasno, je li, Chet?

General Carrington i John Morgan također su se smijali

Mene je ispunjavao divan, savim nov, ugodan osjećaj da je ponovo sve kako i treba biti.

Kod svih nas.

KRAJ

ŽIVOT	STRIP MAGAZIN izlazi svaki prvi utorak u mjesecu
LASO	TOM I JERRY izlazi svake druge srijede
ALAN FORD	TRAG izlazi jednom mjesečno
TOM I JERRY	SIRIUS izlazi jednom mjesečno
STRIP MAGAZIN	ALAN FORD izlazi svake druge srijede
TRAG	ŽIVOT izlazi svakog utorka
SIRIUS	LASO izlazi svakog petka
PANORAMA	PANORAMA dva puta godišnje

Basil Deakin:

HOSS HIPNOTIZER

– Paket za tebe, Hoss!

Jedna poštanska pošiljka ležala je ispred Bena Cartwrighta, koji je sjedio za pisaćim stolom u velikoj, ugodnoj dnevnoj sobi doma Cartwrightovih. Ben je upravo počeo otvarati paket i pozvao je Hossa, potpuno zanijetoga u dovršavanje posljednjih ostataka obilnog doručka.

Hoss skoči sa stolca, pride ocu i dohvati sa stola četvrtasti paket s crvenim pečatom. Mali Joe pratio je taj prizor radoznalim pogledom.

– Do bijesa, pitam se tko bi mogao poslati Hossu ovako debeo paket! – rekao je, veselo se osmijehujući starijem bratu.

Hoss se doimao nekako zbunjeno. Stegnuo je paket pod rukom, krupnim korakom izišao na trijem a zatim iščezao u smještaj svoje male kovačnice. Ben i Mali Joe izmijeniše začuđene poglede.

– Pretpostavljam kako je Hoss zatražio da mu pošalju još jedan od onih velikih modnih

kataloga – zahihoće Ben. – Možda namjerava nabaviti još neki par hlača ili novi sombrero i neke druge sitnice.

– Ne bih rekao da je to posrijedi – uzvрати Mali Joe.

– Čini mi se nekako suviše tajanstven... Možda ne bi bilo na odmet da malo iz potaje privirim i otkrijem o čemu je riječ.

Nekoliko trenutaka nakon toga tiho se ušuljao u kovačnicu. Hoss je sjedio na nakovnju, širokim leđima okrenut prema dvostrukim vratima, i bio sav zanijet u proučavanje nekakve debele knjige. Ne praveći ni najmanji šum, Mali Joe prikrađe se na samo dva pedlja razdaljine i zagleda napregnuto preko Hossova ramena.

– SVE O MESMERIZMU – pisalo je na uvodnoj stranici knjige koja je ležala otvorena u Hossovim golemim rukama. – UMJETNOST HIPNOTIZMA! KAKO DA KONTROLIRATE DRUGE LJUDE PREKO UTJECAJA MESMERIZMA.

Mali Joe morao se žestoko napregnuti da ne prasne u smijeh. Mozak mu je brzo radio. Ne smije odati Hossu da mu je poznato što je stiglo u onomu tajanstvenom paketu. Ali kako je već znao odgovor na tu zagonetku, Mali Joe odlučio je izvesti još jednu od svojih bezbrojnih šala na račun dragoga starog Hossa.

Mesmerizam! Hipnotizam! Hoss si je umislio da će pomoću ove knjige postati hipnotizer i utjecati na volju i postupke drugih ljudi! Natjerati ih da se pokoravaju njegovoj volji, naredivati im da rade – zureći u njihove oči i dovodeći ih u stanje hipnotičkog transa...

– Oh, ne! – uzdahnu Mali Joe kad se bešumno izvukao iz kovačnice. Tresao se od smijeha zamišljajući Hossa kako pokušava poslati svoju žrtvu u duboki san piljeći netremice u njene oči. Sjetio se da je čitao kako je neki poznati hipnotizer tvrdio da može izliječiti ljude od glavobolje i sličnih boljki stavljajući ih pod svoj »utjecaj«, a kad bi probudio takve plaćenike iz transa, oni su ozareno izjavljivali kako ih je on zaista izliječio svojom natprirodnom snagom volje.

Te večeri poslije jela, čekajući da Ben zadrijema u svojem omiljenom naslonjaču, mali Joe povremeno je potajno pogledavao Hossa koji je, pretvarajući se da čita »Novosti Silver Cityja«, potajno i revnosno proučavao stranice knjige o hipnotizmu.

U jednom trenutku, uhvativši se objema rukama za glavu,

Mali Joe tiho zaječa – taman toliko glasno da bi ga Hoss mogao čuti.

Hoss pogleda prema mladem bratu.

– Što te muči, Mali Joe? – upitao je sumnjičavo, znajući dobro kako je njegov brat koristio svaku pogodnu priliku da ga namagarči ovako ili onako.

– Možda je glavobolja – zaječa Mali Joe nevinim glasom.

– Da, zacijelo je glavobolja!

Ispod oka vidio je kako se Hoss mršti, spušta pogled na otvorenu knjigu a zatim ga ponovno diže prema njemu, s nekim čudnim sjajem u očima.

– Glavobolja, kažeš? – upita Hoss, a iz njegova glasa izbijala je neka uzbuđenost. – Gadna stvar, Mali Joe! Možda... Oklijevao je za trenutak a onda, kao da je donio konačnu odluku, skočio na noge, spustio knjigu na stolac s licem nadolje i pošao preko prostorije. Zaustavio se nasuprot Malog Joea koji je sjedio za stolom glave položene na ruke i produžio: Digni glavu, mladiću! I pogledaj me!

Mali Joe diže glavu i zagleda se u Hossa. Osjećao je da sav podrhtava od unutrašnjeg smijeha. Vidio je kako Hoss zuri u njega tako napregnuto kao da ga želi probušiti svojim pogledom do samog potiljka.

Odjednom, jedva pokrećući usne, Hoss počeo mrmljati:

– Spavaj... spavaj... ti ćeš sad zaspati. Spavaj...

Mali Joe poslušno sklopi oči. Čuo je kako Hoss tiho hukće od čuđenja i oduševljenja. Eureka! Stvar je počela djelovati: uspio je hipnotizirati mladeg brata, u transu je, pod kontrolom njego-

ve volje: baš onako kako piše u knjizi!

– Ti si pod mojom kontrolom – produži Hoss dubokim, značkim tonom, ni za trenutak ne skidajući pogled sa Joevih zatvorenih očiju. – Tvoja je glavobolja prošla. Čuješ li? Ti si izliječen. Tvoja je glavobolja prošla... A sad se probudi – zaključio je, pljesnuvši zvučno dlanom o dlan.

Mali Joe otvori oči, zatrepta i zagleda se preko stola u Hossa, koji je stajao zureći u njega. Ponašao se kao da nema pojma o tome da je maloprije bio pod Hossovom »kontrolom«, pod »utjecajem« hipnotizma.

– Kako se osjećaš? – upita Hoss napregnutim glasom.

– Ja?... Mislim da se osjećam sasvim dobro – uzvрати mali Joe osmjehujući se nekako tupavo. – Znaš, Hoss, glava me više ne boli.

Hoss je sav zračio od zadovoljstva. Ma koliko da je bilo njegovo iskušenje da se pohvali svojom tek stečenom moći hipnotizma, nekako se svladao. Govorio je sebi da mora najprije temeljito proučiti čitavu knjigu, a onda, jednoga lijepog dana...

* * *

Sljedećeg jutra Hoss je krenuo da popravi ogradu od bodljikave žice na južnom kraju prostrane Ponderose, ondje gdje se imanje Bena Cartwrighta graničilo s posjedom njihova bogatog susjeda i dobrog prijatelja Josa Bakera.

Zanijet u razmišljanje o tajanstvenoj moći hipnotizma, koje se, kako je vjerovao, dokopao tako iznenada i tako čudesno,

jahao je polako kroz šumarak prema grebenu ispod kojega se prostirala dolina Josa Bakera.

Odjednom je zategao uzde.

Tri stranca, okrenutih prema njemu, nalazila su se ondje. Dvojica su bila na konjima, a treći je ležao potrbuške opružen na zemlji, kao da pažljivo osmatra kuću Josa Bakera, koja se nalazila u dolini ispod grebena.

– Ljudi, što tražite ovdje? – upita Hoss.

Začuvši iznenada glas iza sebe, dva stranca na konjima naglo se okretoše. Istoga trenutka Hossova se ruka već našla na dršci kolta, spremna srediti svaku moguću nepriliku. Opazili su tu njegovu kretnju i pustili da im ruke ostanu što dalje od vlastitih revolvera.

Čovjek opružen na zemlji, koji je očigledno osmatrao dolinu ispod grebena, napokon i sam polako okrete glavu i zagleda se u Hossa. Neki lukavi sjaj pojavio se u njegovim očima dok je procjenjivao izraz sumnjičavosti na Hossovu licu i ruku spremnu da stupi u akciju.

– Oooh... jaooj – iznenada je zaječao, a njegovo se lice zgrči u bolnu grimasu. – Mister, ne osjećam se dobro...

– Što, zar ne valja? – upita Hoss nekako čudno zainteresiranim glasom.

– Tako mi se čini – uzvрати čovjek, popraćajući svoje riječi još dubljim ječanjem. – Jao... uuh... Zato i ležim ovako opružen ovdje. Morao sam sjahati s konja i opružiti se po zemlji, da malo predahnem...

Slušajući ovu jadikovku, Hoss je potpuno zaboravio malopri-

Potražite na kiosku

Ljeto '82

krimi priče
ljubavne priče
sf priče
vestern priče
kratke priče
stripovi
humor

jašnju sumnju kako se čovjek opružio iza ruba grebena zato da bi mogao što bolje osmotriti kuću Josa Bakera. Zaboravio se čak upitati zašto su ova tri stranca bespravno ušla na Ponderosu. U ovom trenutku interesirao ga je samo čovjek opružen na zemlji i grč bola na njegovu licu.

Uzdahnuo je duboko i sjahao s konja. Zar nije sinoć izliječio Malog Joea od glavobolje? Možda bi mogao izliječiti i ovog čovjeka, ma kakva bol bila posrijedi, i to istim svemoćnim sredstvom... hipnotizmom!

— Mister, samo gledajte ravno u mene — rekao je tako oštrim, zapovjedničkim glasom da se čovjek zablenuo u njega zahvaćen zebnjom. — Tako, mister, gledajte ravno u moje oči. Spavajte... spavajte... zatvorite oči... spavajte.

Dva čovjeka na konjima iza Hossovih leđa već su položili ruke na drške svojih kotlova, ali začuvši Hossovo neočekivano naređenje oni se zapanjeno trgoše i međusobno pogledaše. Onda jedan od njih došapnu nešto kompanjonu na zemlji. Ovaj je uhvatio mig i odmah shvatio kako mu njegov drugar signalizira da postupi onako kako mu naređuje ovo šasavo stvorenje.

Zaklopio je oči, ali odmah zatim odškrinuo jedno oko, lukavo fiksirajući Hossa. Vidio je izraz pobjede na Hossovu licu dok je ovaj nastavljao podvrgavati »pacijenta« pod »utjecaj« svoje čarobne hipnotičke moći.

— Vi ste u transu — grmio je Hoss dubokim, gotovo svečanim glasom, a dva jahača iza

njega ponovo se zgledaše, jedva obuzdavajući provalu smijeha. — Vaša je bol nestala, mister. Ne osjećate više nikakovu bol. Kad kažem »probudite se«, vi ćete otvoriti oči, a vaša će bol nestati. PROBUDITE SE!

Čovjek na zemlji slušao je pažljivo, pitajući se u čudu kakav se to ludak okomio na nj, ali na Hossovu naredbu »probudite se« odmah je širom razrogačio oči.

Preko Hossova ramena vidio je kako mu njegov drug daje znakove da ustane i da se pretvara kako je »bol« potpuno prošla, baš kako je ovaj ludi čovjek i obećao. Kucnuo se prstom po čelu, obznanjujući da mu je potpuno jasno kako ima posla s ludakom, a zatim kimnuo, skočio je na noge i, sav zračeci, zagledao se u Hossa.

— Tako mi svega sad se osjećam sjajno! — uzviknuo je oduševljeno.

Hoss se samouvjereno osmjehnuo.

— Dakako, i mislio sam da će biti tako — rekao je, a zatim ponovo uzjahao, spremajući se produžiti prema mjestu gdje je trebalo popraviti provaljenu ogradu. Bio je toliko zadovoljan sobom da je zaboravio upitati trojicu stranaca što rade ondje na medi imanja njegovog oca. Umjesto toga samo im je kimnuo i odjahao, sav zanijet u razmišljanje o čudesnoj moći koju mu je podarila sudbina.

Jedan sat nakon toga, popravivši ogradu, već se vraćao natrag lakim kasom. Zaustavio je konja na onomu mjestu gdje se susreo s trojicom stranaca. Oni su nestali, odjahali u nepoznatom smjeru.

Pogledao je Bakerovu kuću daleko u dolini i iznenada odlučio:

— Kako bi bilo da navratim do starog Josa? Možda ima na štednjaku malo vrele kave?

Potjerao je konja niz padinu i poslije desetak minuta već je bio nadomak velike glavne zgrade na ranču. Prilazeći ogradi ispred trijema, za koju su bila privezana tri konja, zajedlao je u znak pozdrava, očekujući da se stari Jos pojavi na trijemu i pozove ga unutra.

Ali nije bilo nikakva odgovora. Hoss se namršti, side s konja i zakorači na trijem, vičući:

— Jos, jeste li kod kuće?

Ušao je u dnevnu sobu i zastao kao sleden.

Jos Baker sjedio je na stolcu vezanih ruku i nogu. Mali sef u kojemu je Jos čuvao svu svoju uštedevinu bio je otvoren. Jedan od trojke koju je Hoss sreo gore na grebenu klečao je pred sefom i trpao u vreću sve što se nalazilo u njemu.

Hoss riknu od gnjeva i munjevitom posegnu za svojim koltom, spremajući se da priskoči u pomoć starom Josu.

— Ruke gore! Visoko! — odjeknu jedan glas.

Sljedećeg trenutka Hoss je osjetio cijev revolvera na svojim ledima. Iza otvorenih vrata istupiše ostala dva stranca. Jedan od njih bio je čovjek kojega je Hoss hipnotizirao... ili se barem njemu učinilo tako.

— To je onaj šašavko — zaihotao je dok je Hoss polako dizao ruke, gušeći se u sebi od gnjeva.

— Drži ga na nišanu, Set — isceri se drugi stranac i klekne ispred sefa kako bi pomogao

svome partneru da što temeljitije počisti blagajnu.

Hoss uvuče zrak punim plućima. Već je jednom »općinio« ovog kojota ispred sebe; bio je u to čvrsto uvjeren. Ako samo uspije dovoljno dugo zarobiti njegove oči, možda će mu to ponovo poći za rukom.

Prikovao je svoj pogled na Seta, koji je zurio šeretski u nj, uvjeren da je Hoss udaren.

— Sad ćeš spavati — reče Hoss tihim glasom, nadajući se da ostala dvojica neće čuti njegove čudotvorne riječi. — Spavaj... spavaj... ti si pod mojom kontrolom. SPAVAJ!

Bandit je zurio u Hossa napregnuto, zainteresiran toliko da je spustio ruku u kojoj je držao revolver. Jedan od ostale dvojice opazio je tu nemarnost i skočio na noge, a zatim, stežući kolt za cijev, zamahnuo njime da udari Hossa po tjemenu.

Toga trenutka dok se revolver strmoglavljivao, Hoss se naglo sagnu, unoseći se Setu u lice da bi ga što bolje hipnotizirao, a držak revolvera promašio cilj i tresnu Seta po glavi. Banditova koljena klecnuše. Pao je nokautiran, zakolutavši očima, a zatim ih zatvorio.

Hoss je likovao. Baš kako piše u onoj knjizi, on je začarao ljude i bacio ih u trans. Ondje, na podu, nalazio se još jedan dokaz njegova hipnotičkog utjecaja.

Okrenuo se naglo i našao licem u lice s banditom koji je, a da to Hoss nije ni znao, upravo ošamutio jednoga od svojih ortaka. Čovjek je još stezao cijev svog kolta. Zurio je s nevjericom u svog druga na podu, a onda usredotočio pogled na

Hossa, očiju zamagljenih od bijesa.

Hoss se zagleda u nj netremice. Stajali su tako ukrštajući napregnute poglede, kao dva bika pred borbu. Naprežući sve svoje duhovne snage, Hoss je piljio u banditove oči s tako jarosnom usredotočenošću da je čovjek ustuknuo spremajući se da ponovo raspali revolverom, ovaj put po Hossovoj glavi.

Treći bandit, koji je dotle klečao pokraj sefa i završavao njegovu čišćenje, upravo se tog trenutka počeo uspravljati, s torbom punom plijena. Dok se tako uspravljao, zamahnuo je torbu da je prebaci preko ramena, kako bi je mogao lakše nositi. Torba je preletjela preko ramena onoga istog trena kad je njegov ortak ustuknuo od Hossa i mlatnula ga nemilosrdno točno po potiljku.

Hoss je vidio kako čovjek u čije je oči zurio pada nauznak, raširenih zjenica, širom otvorenih usta. Dok je padao, bandit se svali svom težinom na svog druga koji se upravo uspravljao i obori ga na pod. Pad je bio tako nesretan da je čovjek lupio tjemnom o tvrde daske i istog se trenutka onesvijestio.

— Uraaa! — uzviknu Hoss pobjedonosnim glasom. — Moj utjecaj bacio ih je svu trojicu u trans...

Osvrnuo se oko sebe, prelazeći pogledom preko jadnih žrtava svoje »hipnotičke moći«, ni za trenutak ne sumnjajući kako bi nešto drugo moglo biti uzrok te trostruke nesvjestice.

Nečije pritajeno ječanje natjeralo ga je na to da se okrene.

Stari Jos Baker, zapušenih usta i privezan za stolac, pokušavao je privući njegovu pažnju. Hoss mu je priskočio i za samo nekoliko trenutaka oslobodio ga neugodnih veza.

— K vragu — huknu stari Jos ustajući. Hitro je izvadio revolver iz ladice i uperio ga prema trojici bandita na podu koji su se polako osvještavali. — Ovako nešto nisam vidio još nikad u životu!

— Razumljivo, niste, Još — složi se Hoss samozadovoljno.

— Sve sam ih poslao u duboki san na temelju svoje hipnotičke moći. Opčinio sam ih zureći netremice u oči svakoga od njih. Znate, u mojim očima krije se vraški velika moć.

Prije nego što je stari Jos stigao reći kako nije posrijedi nikakvo opčinjavanje nego da su se banditi sasvim slučajno međusobno iznokautirali, iza Hossovih leđa začu se otegnuti glas:

— Točno, Hoss, ni mi nismo nikad vidjeli nešto slično.

Hoss se okrete. Na otvorenim vratima stajali su njegov otac i Mali Joe, s revolverima u rukama.

— Dojahali smo maloprije i vidjeli kroz prozor što se zbiva — produži Ben. — Ali prije nego što smo stigli sjahati, ova tri nespretna kojota međusobno su se poobarala, dok je Hoss buljio u njih kao da je potpuno sišao s uma.

Hoss se trže, sav bukteći od ogorčenosti. Nije znao kako bi reagirao na tu smrtnu uvredu.

Potražite na kiosku

Mali Joe shvatio je da Hoss čvrsto vjeruje kako je pobijedio trojicu bandita isključivo zbog svoje hipnotičke moći. Ako ne poduzmu nešto što bi razbilo Hossovu zabludu, tko zna kakav bi se sljedeći pothvat mogao očekivati od ovoga novopečenog hipnotizera.

– Tata – obrati se Mali Joe Benu. – Možda bi nam Hoss htio pokazati kakav je on hipnotizer... Isprobaj svoju moć na meni, Hoss.

Stari Jos kimnu Benu, a zatim ponovo usredotoči svoju pažnju na trojicu bandita na podu. Ben kimnu mlađem sinu. Mali Joe napravi polukrug i stade licem prema Hossu, koji je sad bio leđima okrenut prema otvorenim ulaznim vratima.

Hoss je fiksirao Malog Joa prodornim pogledom, polako mašući svojim ručerdama ispred bratova lica, kako bi pojačao djelovanje svoje hipnotičke moći.

– Spavaj – promrmljao je.

– Spavaj. Duboko... duboko spavaj...

Mali Joe je stajao, široko razmaknutih nogu, s rukama na bokovima i šeretski se smijao Hossu koji je iskolačenih očiju buljio u njegove oči.

Odjednom, Joevo se lice promijenilo. Kao da se sledilo: oči mu postadoše ukočene, a mišići na vratu zategnuše se kao kopci.

Ben zinu od čuda. Doimalo se da je mali Joe u transu. Činilo se da je čak prestao disati. Bio

je miran i nepokretan kao neki kameni kip.

Hoss pocrveni od zadovoljstva. U prisutnosti svog oca dokazao je kakav je sjajan hipnotizer. Mali Joe bio je pod njegovim nadzorom. On, Hoss, bacio ga je u trans! Okrenuo je glavu u stranu, zaustivši da kaže nešto svome ocu kad, na njegovo veliko očajanje, sa stisnutih usana Malog Joa dopre tihi šapat.

– Ne miči se, inače si mrtav!

I odjednom, brzinom koja bi se mogla mjeriti s brzinom munje, Mali Joe izvuče iz korica svoj kolt iz kojega počeo sijevati ubitačna vatra, ispunivši prostoriju zaglušujućom grmljavinom.

Hoss odskoči u stranu a meci koje je ispaljivao Mali Joe zviždali su pokraj njega. Onda se naglo okrenuo i ugledao iza svojih peta ostatke zvečarke koja se tiho uvukla u prostoriju kroz otvorena vrata trijema.

Progutao je pljuvačku, huknuo od velikog olakšanja, a zatim se zagledao u mlađeg brata. Odjednom se izraz njegova lica promijenio i on se široko osmijehnu.

– Čini mi se, Mali Joe, da ti uopće nisi bio pod mojim utjecajem – prokomentirao je otegnutim glasom, a Ben i stari Jos toplo se osmijehnuše jedan drugomu. Za čitavo to vrijeme tri su bandita namršteno šutjela.

– Dakako, nisam – složi se Mali Joe. – A nisam ni prošle noći. Samo sam pravio magar-

ca od tebe, Hoss. Ti nisi nikakav hipnotizer. Ova tri druškana međusobno su se iznokautirala, sasvim slučajno. Hoss, ti nikad nećeš nikoga hipnotizirati, zato što ne posjeduješ tu tajanstvenu moć.

Hoss duboko uzdahnu i zagleda se u mrtvu zvečarku.

– Sva sreća što je ne posjedujem – uzviknuo je zamišljeno. – Da si se ti nalazio u transu, pod mojim hipnotičkim nadzorom, ova prokleta guja zarila bi svoje zube u mene.

Zatim izvuče iz džepa knjigu »Sve o hipnotizmu« i baci je prezrivo u peć starog Josa.

Preveo Gavriilo Vučković

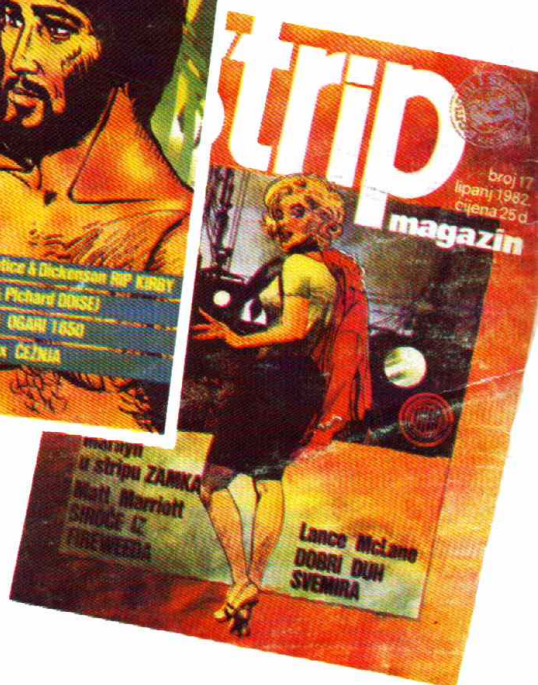
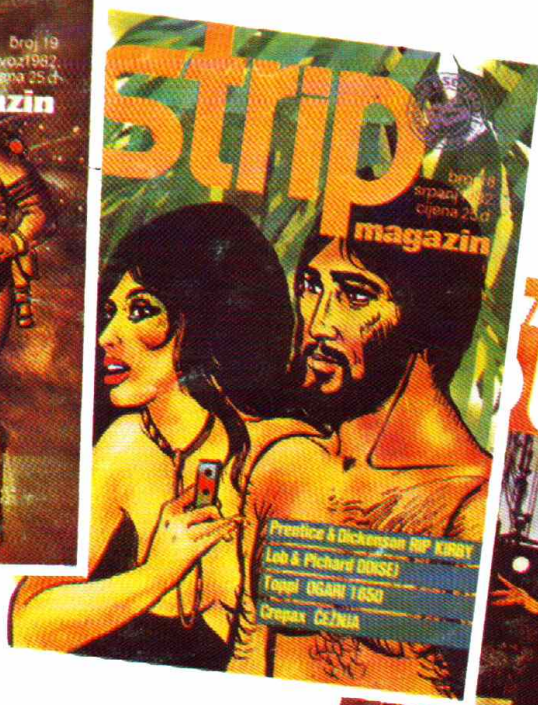

Svakog trinaestog u
mjesecu kriminalisti-
čki bestseleri u bibli-
oteci TRAG!

U PRIPREMI:

John Wesley Howard:
MOMCI SAMOUBOJICE

Ako volite strip, onda je to

strip
magazin